

MASEHET BERAHOT
PEREK 1: MEEMATAY

“Keriat Şema” Mitsvası

Yaprak

2

Talmud'un bu ilk yaprağında *Keriat Şema*, yani “Şema okuma” mitsvası öğrenilmektedir.

Şema okuma mitsvası, Tora'dan, “*Şema Yisrael, AD... E..., AD... Ehad*” [“Dinle Yisrael; AD..., Tanrımızdır; AD... ‘Bir’dir”] sözleriyle başladığı için “*Şema*” olarak bilinen pasuklar grubunun okunmasıdır. Her Yahudi *Şema*'yı günde iki kez okumakla yükümlüdür: Bir kez sabah, bir kez de gece.

Bu yaprakta yer alan *mişnada* sözü geçen “Hahamlar”, gece vakti okunan *Şema*'nın tüm gece boyunca okunabileceğini söylemektedirler. Bununla kastedilen, yıldızların göklerde görünür hale geldikleri vakitten (“*Tset A-Kohavim – Yıldızların Çıkışı*”), sabahın ilk ışığına kadar olan süredir. Ancak Hahamlar, kişinin acele edip *Şema*'yı en geç gece yarısına (“*Hatsot A-Layla*”) kadar okuması gerektiğine hükmetmişlerdir. Bunun amacı, insanların mitsvayı geciktirip sonra da uyuya kalarak *Şema* okumayı unutmalarının önüne geçmektir.

Kral David'in Liri

Yaprak

3

Gemara Rabi Şimon Hasida'nın sözlerini aktarmaktadır. Buna göre Kral David uzun yıllar boyunca her gece, gece yarısında (“*Hatsot A-Layla*”) kalkıp kutsal Tora'yı öğrenirdi.

David gece yarısının tam vaktini nereden biliyordu?

Gemara'nın anlattığına göre, David yatağının baş ucuna bir “lir” asmıştı ve gece yarısı geldiğinde, kuzeyden esen rüzgâr bu lirin tellerini titretirdi. Bu olduğunda lir güzel melodiler çikarırdı ve David de gece yarısının geldiğini anlardı.

Yıkıntıda Dua

Tanna Rabi Yose uzun bir yolculuğa çıkmıştı ve yoldayken dua vakti geldi. Rabi Yose, *minyana* (on yetişkin erkekten oluşan grup) dua etmeye yetişemeyeceğini anlayınca, başka çare olmadığından, kendisine dua ile içini dökebileceği sessiz bir yer aradı. Yıkık ve ıssız bir ev bulunca dua etmek için içeri girdi.

Rabi Yose, Göklerdeki Babasına içini döktü ve duasını bitirdikten sonra çıkışa yöneldi. O sırada kendisini çok şaşırtan ve bir o kadar da sevindiren bir şey oldu. Eliyau A-Navi yıkıntının girişinde onu beklemekteydi.

“*Şalom Aleha Rabi*” diye söz başladı Eliyau A-Navi, Rabi Yose'ye hitapla.

Hahamlarımızdan
MAASELERDevamı
19'da

Birkat A-Geula

Yaprak

4

Bu yaprakta *Birkat A-Geula* ("Kurtuluş Berahası") öğrenilmektedir.

Birkat A-Geula, *Amida* duasından hemen önce, atalarımızı Mısır'dan kurtarmış olan Tanrı'yı mübarek kıldığımız "*Baruh Ata AD... Gaal Yisrael*" ("Yisrael'i kurtarmış olan Sen, AD..., Mübareksin") *berahasıdır*.

Bir Yahudi *Şahrit* (sabah) ve *Arvit* (gece) dualarında *Şema*'yı söyledikten sonra bu *berahayı* söyler ve hemen ardından *Amida* duasına geçer. *Gemara*, *Gaal Yisrael berahası* ile *Amida* [veya "*Şemone Esre*"] duası arasında bir kesinti yapmamak, yani konuşmamak gerektiğini vurgulamaktadır.

Neden? Çünkü dua (*Tefila*) sırasında Kralların Kralı, Kutsal ve Mübarek Tanrı'nın huzurunda durmaktayızdır.

İnsan bir kralın huzurundayken nasıl davranır? Krala övgüler sunarak ona yaklaşır ve ardından çeşitli isteklerini sunar. Aynı şekilde biz de, bizi Mısır'dan kurtarmış olan Tanrı'yı övmekte ve hemen ardından, kesinti yapmaksızın, *Şemone Esre* duasına geçerek isteklerimizi sunmaktayız.

Bozulan 400 Fıçı Şarap

Yaprak

5

Bir keresinde, *Amora Rav Una* büyük bir maddi zarara uğramıştı. Dört yüz fıçı dolusu şarabı bozulmuş, ekşiyerek sirkeye dönüşmüştü!

Arkadaşları diğer Hahamlar bu olayı duyunca ona, bir insanın Göklerden ceza görmesi halinde kendisini belki iyi olmayan bir şey yapmıştır diye kontrol etmesi gerektiğini hatırlattılar. "Duyduğumuza göre, bağlarında çalıştırdığın ortakçı bir işçin varmış ve ona hakkı olan parayı ödemediğin. Bu konuda ne diyorsun?"

Rav Una onlara bu işçinin dürüst olmadığını ve birçok kez bağdan izinsiz üzümler aldığını açıkladı. Ama diğer Hahamlar yine de ona, haklı bile olsa, bundan feragat edip işçiyi tüm ücretini ödemesi gerektiğini söylediler.

Gemara, Rav Una'nın Hahamların bu sözünü kabul ettiğini ve hakkından feragat ederek ortakçı işçiyi ücretini ödediğini, bunun ardından da bir mucize gerçekleştiğini anlatmaktadır.

Nasıl bir mucize mi? Bazılarına göre sirke tekrar şaraba dönüşmüştür! Bazılarına göre ise sirkenin piyasa fiyatı yükselmiş ve şarap fiyatıyla eşitlenmiştir!

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi

Şimon A-Tsadik, yüz yirmi üyeden oluşan *Keneset Agedola*'nın (Büyük Meclis) en son üyesiydi ve Sözlü Tora'yı onlardan teslim almıştı. Ezra'nın ardından Koen Gadol görevine gelmiş ve II. Bet-Amikdaş döneminin başlarında kırk yıl boyunca bu görevde bulunmuştu. Onu "*Şimon A-Tsadik*", yani (Dürüst Şimon) olarak andlandırıldılar.

Hahamlarımız onu çok methederler ve onun Koenlik döneminde Bet-Amikdaş'ta meydana gelen yedi mucizeden bahsederler. Onun Tanrı'ya olan yüksek bağlılığı bir olayda gözler önüne serilmiştir. Makedonya İmparatoru Büyük İskender, o dönemde Yahudilere düşman olan Şomronim halkının etkisiyle Bet-Amikdaş'ı yıkmak isteyince Şimon A-Tsadik, Koen Gadol giysilerine kuşanmış bir halde Yeruslayim'in ileri

gelenleri eşliğinde onu karşılamaya çıktı. Büyük İskender onu görünce arabasından inerek Şimon A-Tsadik'in huzurunda eğildi ve "Rüyalarım bu adamın sureti savaşlar sırasında önümde giderek zafer kazanıyor!" dedi. Böylece Bet-Amikdaş'ın yıkılma kararı iptal edildi.

Şimon A-Tsadik, hayatının son yılında Yom Kipur'da Bet-Amikdaş'ın en kutsal yeri olan *Kodeş Akodaşim*'den çıktuktan sonra halka o yıl içinde öleceğini bildirdi, çünkü her yıl kendisiyle birlikte bir melek de *Kodeş Akodaşim*'e girer ve yine onunla birlikte çıkarken, o yıl melek, içeri siyahlar giyerek girmiş, ama bu kez dışarı çıkmamıştı.

Gerçekten de, Şimon A-Tsadik Sukot bayramından yedi gün sonra öldü ve Yeruslayim'de gömüldü.

Şimon
A-Tsadik

Dünyanın
Yaratılışının
3448. yılı

Ne Zaman Koşmak Gerekir?

Yaprak

6

Gemara, Rav Helbo'nun Rav Una'dan aktardığı bir öğretiyi kaydeder: *Bet Keneset*'ten (sinagog) çıkan kişi yavaş ve rahat bir şekilde yürümeli, koşmamalı, hatta sadece hızlıca yürümekten bile kaçınmalıdır. Çünkü koştuğu takdirde etraftakilere, sinagogda bulunmayı pek arzulamadığı izlenimi vermiş olacaktır.

Buna karşılık, sinagoga gittiğimiz zaman, yolda koşmak bir *mitsva*dır.

Gemara bunun ardından, her ne kadar kutsal Şabat günü koşmak genel olarak yasak olsa da, eğer bir kişi Tora öğrenmeye veya bir Tora dersi dinlemeye gidiyorsa, Tora öğrenimi *mitsvasını* yerine getirmek üzere koşmasının bir *mitsva* olduğunu aktarmaktadır. Bir *mitsva* için koşmak o kadar doğrudur ki, Rabi Zera şöyle demiştir: “Şabat günü Tora öğrenmek için koşmak gerektiğini öğrenmeden önce, bunu yapanların hatalı davrandığını düşünürdüm. Ama Şabat günü bile olsa, Tora sözleri dinlemek için koşmanın *mitsva* olduğunu öğrendikten sonra ben de koşmaya başladım!”

Toplumsal Duanın Gücü

Yaprak

7

Gemara bir olay anlatmaktadır: Rabi Yitshak Rav Nahman'ı ziyarete gelmişti. Ona “Neden dua için *Bet Keneset*'e (sinagog) gelmedin?” diye sordu.

Rav Nahman “Hastayım ve kuvvetim yok” dedi.

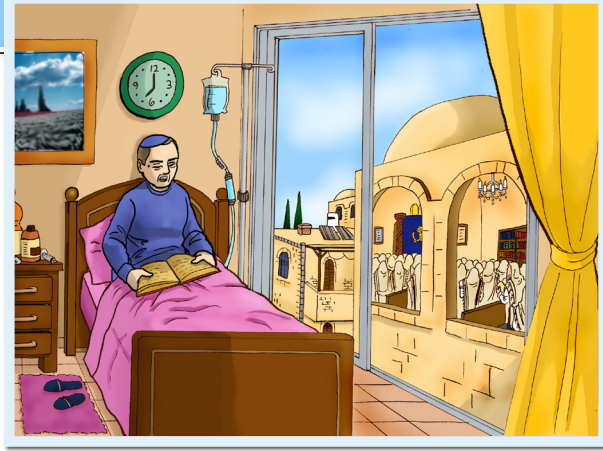
Rabi Yitshak “Peki, neden evde seninle birlikte dua etmeleri için dokuz kişi daha toplamadın?” diye sordu.

“Bu da benim için zahmetli” diye cevap verdi Rav Nahman.

Rabi Yitshak “Öyleyse, en azından evdeki duanı, cemaatin sinagogda dua ettiği saatte yap” dedi.

Rav Nahman ona “Neden böyle dedin?” diye sordu.

Rabi Yitshak buna Rabi Şimon bar Yohay'ın bir öğretisiyle cevap verdi: *Minyanla* değil de tek başına dua etmek zorunda kalan bir kişi bile, cemaatin sinagogda dua ettiği saatte dua etmelidir, çünkü bu bir rıza vaktidir (*et ratson*). Tanrı tüm cemaat birlikte dua ettiği zaman duayı kabul eder.

Yıkıntıda Dua (Devam)

“*Şalom Aleha Rabi U-Mori*” diye cevap verdi Rabi Yose payına düşen bu büyük ayrıcalıktan duyduğu müthiş sevinçle ışılan bir yüz ifadesiyle.

“Söyle lütfen Rabi Yose” dedi Eliyau A-Navi, “neden bu tehlikeli yıkıntının içine girdin?”

“Vaktinde dua etmek için” diye cevap verdi Rabi Yose.

Ama Eliyau A-Navi sorusundan vazgeçmemişti: “Rabi Yose” dedi, “yol üstünde dua edemez miydin? Neden her an yıkılabilecek bir binanın içine girerek kendini tehlikeye soktun?”

“Tehlikeli olduğu doğru” diye cevap verdi Rabi Yose. “Ama yolda dua etmek istemedim, çünkü Tanrı'nın huzurunda dua ederken yoldan geçenlerin beni rahatsız etmesinden endişelendim.”

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
23'te

Şenayim Mikra VeEhad Targum

Yaprak 8 Bu yaprakta “Şenayim Mikra VeEhad Targum – İki Kez Peraşa, Bir Kez Tercüme” konusunu öğrenmekteyiz.

Gemara Rav Una bar Yeuda'nın Rav Ami'den aktardığı sözlerini kaydetmektedir: Her Yahudi, her hafta, Şabat günü sinagogda okunan haftanın *peraşası* okunmalıdır.

“Şenayim Mikra” – *peraşayı* iki kez İbranice okumak ve buna ek olarak “Ehad Targum” – bir kez de *Targum Onkelos*'u okumak gerekir. *Targum Onkelos*, Tora'daki pasukların Aramca çevirisidir ve günümüzdeki standart *humaşlarda* (*perasha* kitapları), pasukların hemen yanında bir sütun halinde yer alır.

“Şenayim Mikra VeEhad Targum” okumak insanı uzun ömre nail edebilen bir uygulamadır.

Kral Görmek bir Mitsvadır

Yaprak 9 Bir keresinde Rabi Zera'nın, o günlerde âdet olduğu üzere, kralı onurlandırma amacıyla biraz *adas* (mersin ağacı dalı) satın alması gerekmişti. Bu *adasları* almak için harcamak zorunda kaldığı para nedeniyle Rabi Zera'nın canı sıkındı.

Rabi Yose ben Elyakim onun bu konudaki sözlerini duyunca üzülmesine gerek olmadığını söyledi, çünkü bu şekilde bir *mitsva* yapmıştı. O kadar ki, kendisini zorlamış olmasalardı bile, kralı görmesine izin vermeleri için şahsen gidip para harcaması gerekirdi!

Neden? Çünkü Rabi Yohanan'ın öğrettiği üzere, yabancı uluslara mensup olanlar da dâhil olmak üzere bir kral görmek bir *mitsva*dır. Zira bu sayede, gelecekte tam bir kurtuluşa nail olacağımız zaman, Yisrael krallığının diğer tüm krallıklara göre ne kadar da saygın olduğuna, arada bir karşılaştırma yaparak tanıklık edebileceğiz.

Dua Sırasında Ayakları Bitiştirmek

Yaprak 10 Bu yaprakta Rabi Hanina'nın oğlu Rabi Yose'nin, Rabi Eliezer ben Yaakov'dan aktardığı bazı *alahalar* öğretilmektedir:

Bunların ilkinde göre, dua eden kişi yüksek değil, alçak bir yerde durmalıdır. Bu şekilde “Derinliklerden seslendim Sana ey A-Şem” (Teilim 130:1) pasuğunda söyleneni yerine getirmiş olacaktır: “Sana derin bir yerden seslenerek dua ettim ey A-Şem.”

İkinci *alahaya* göre, *Amida* duası sırasında iki ayak düz bir şekilde birbirine bitiştirilmelidir.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi

Hocası Şimon A-Tsadik'ten sonraki nesilde yaşamış ve Sözlü Tora geleneğini ondan teslim almıştır.

Nasi (Sanedrin Başkanı) ve *Av Bet Din* (Yüksek Mahkeme Başkanı) olarak atanmıştır. Onun zamanında, *Soferim* ve *Anşe Keneset Agedola* döneminden beri var olan *Peruşim* akımının mensupları artmıştır. *Peruşim*, Sözlü Tora'yı (*Tora Şebeal Pe*) en ufak ayrıntısına kadar gözetmeye özen gösterirlerdi. Onlara *Peruşim* (“ayrı olanlar”) adı,

her türlü *tumadan* (manevi saflık eksikliği) kendilerini ayrı tutmaları nedeniyle verilmişti. Buna karşılık, Antigenos'un Tsadok ve Baytos adında iki öğrencisi vardı ki, hocalarının bir öğretilerini doğru bir şekilde yorumlamaları nedeniyle yanlış yola girmişler ve Sözlü Tora'yı inkâr etmişlerdi. Bu ikisinden, kendi anlayışları doğrultusunda yalnızca Yazılı Tora'yı yerine getiren *Tsadokim* ve *Baytosim* adlı iki tarikat çıkmıştır.

Antigenos
İş Soho
(Soho'lu
Antigenos)

Dünyanın
Yaratılışının
3460. yılı

Gemara, dua sırasında ayaklarını düz bir şekilde birbirine bitişiren kişinin, “*Ve ayakları düz ayaktı*” (Yehezkel 1:8) sözleriyle tarif edilen meleklerle benzediğini belirtir. Başka bir deyişle meleklerin ayakları birbirine bitişiktir ve tek bir ayak gibi görünür. Üçüncü *alaha*: *Şahrit* (sabah) duasından önce herhangi bir şey yemek yasaktır.

Tefila'dan Önce Tora Berahaları

Yaprak

11

Gemara Rav Yeuda'nın Şemuel'den alıntıladığı sözlerini aktarmaktadır: Tora öğrenmeden önce *Birhot A-Tora* yani “Tora berahalarını” söylemek gerekir: “... *Aşer Kideşanu Bemitsvotav, Vetsivanu Al Divre Tora... Vearev Na... Baruh Ata AD... Noten A-Tora*” (“Bize Tora sözleri[ni öğrenmemiz] hakkında emir veren Sen, Tanrımız, Mübareksin... Toran'ın sözlerini ağızlarımızda tatlılaştır... Bize Tora'yı veren Sen, Tanrımız, Mübareksin”). Ve *Birhot A-Tora* söylemeden Tora öğrenilmemelidir.

Gemara'nın belirttiğine göre, yine de, eğer bir kişi *Şahrit* duasını ettikten sonra, *Birhot A-Tora*'yı söylemeyi unutmuş olduğunun farkına varırsa, *Birhot A-Tora* söylemesine gerek yoktur, çünkü *Şahrit* sırasında *Şema*'dan önce söylenen *Aavat Olam* (“Ebedi bir sevgiyle sevdin bizi”) *berahasını* söylemiştir. Bu *berahada* Tanrı'dan, Tora'yı öğrenip anlamamıza yardımcı olmasını dileriz. Böylece bu *beraha* içerik olarak *Birhot A-Tora*'ya benzediği için, böyle bir durumda yeterli sayılır.

Amida Duasında Böyle Eğilir

Yaprak

12

Amida duası sırasında birkaç kez eğilmek gerekir. İlk *berahanın* başında ve sonunda “*Baruh Ata AD...*” sözlerinde eğiliriz (bkz. sayfa 38). Bunun dışında iki yerde daha eğilmek gerekir.

Gemara, Rava bar Hinena Saba'nın Rav'dan alıntıladığı sözlerini aktarır. Buna göre “*Baruh*” sözcüğünde eğilir, Tanrı'nın İsmi olan “*AD...*” sözcüğünde de tekrar düzelip dik duruma geliriz.

Gemara Rav Şeşet'in bir kerede hızla eğildiğini, ama dik duruma gelirken bunu ağır bir şekilde yaptığını anlatır. Kendisi önce başını, daha sonra da bedenini dikleştirirdi. Neden mi böyle yapardı? Çünkü insanların “Eğilmek ona zor geldiği için hemen dikleşiyor” diye düşünmelerini istemezdi. Kutsal ve Mübarek Tanrı'nın huzurunda eğilip dua etmeyi sevdiğini herkesin bilmesini istediği için dik duruma gelirken yavaş davranırdı.

“Avraam” ve “Avram”

Yaprak

13

Kutsal Atalarımızdan ikisinin isimleri değiştirilmiştir.

Avraam Avinu doğduğu zaman, kendisine [“a” sesiyle noktalanmış] fazladan bir *E* harfi olmaksızın, “Avram” ismi verilmişti. Tanrı bu *E* harfini onun ismine daha sonraları eklemiş ve böylece Avram'ın ismi “Avraam” olmuştu.

Yaakov Avinu'nun ismi de değiştirilmiştir. Başlarda ismi “Yaakov”du ve Esav'ın koruyucu meleği ile gürleşip galip gelmesinin ardından melek ona, Tanrı'nın onun ismini “Yaakov”dan “Yisrael”e dönüştüreceğini söylemişti.

Ama “Avraam” Avinu ile Yaakov Avinu arasında bir fark vardır. Avraam Avinu'nun ismi tamamen dönüştürülmüştür ve o zamandan beri Avraam Avinu'dan “Avram” diye bahsetmek yasaktır, çünkü doğru ve gerçek ismi “Avraam”dır. Yaakov Avinu'nun ismi ise Tanrı tarafından dönüştürülmemiş, sadece ismine yeni bir isim eklenmiştir ve o günden itibaren kendisi hem “Yaakov” hem de “Yisrael” olarak anılır.

MASEHET BERAHOT
PEREK 2: AYA KORE

Güne Böyle Başlayalım

Yaprak

14

Rav ve Şemuel, Şahrit duasından önce bir kişinin, bir dostunun evine özellikle gidip onu “Şalom” sözcüğüyle selamlamasının yasak olduğunu, sadece dostuyla yolda tesadüfen karşılaştıysa hatırı sorup “Şalom” sözcüğüyle selamlayabileceğini öğretirler.

Rav İdi bar Avin, Rav Yitshak’tan aktararak, genel olarak bir Yahudi’nin duadan

önce başka konularla meşgul olmasının yasak olduğunu söyler. Gemara buna bir ekleme yaparak, yola çıkmadan önce dua eden bir kişiye Tanrı’nın yardım edeceğini belirtir.

Aynı yerde öğrendiğimize göre Rabi Yohanan, gece yatmaya gitmeden önce çok Tora öğrenen bir Yahudi’nin kötü rüyalar görebileceğinden korkmasına gerek olmadığını söyler. Bunu “Tok halde geceleyeni kötülük ziyaret etmeyecektir” (Mişle 19:23) pasuğuna dayandırır. Başka bir deyişle, Tora sözlerine doymuş bir haldeyken uyumaya giden kişiye kötü rüyalar ilişmeyecektir.

Keriat Şema Böyle Okunur

Yaprak

15

Gemaranın bu yaprağında Rav Ovadya, bir Barayta’dan (Mişna’ya dâhil edilmemiş, ama o döneme ait bir öğretisi) aktardığı bilgi doğrultusunda, Keriat Şema’yı hiçbir şey eksiltmeksizin, bütün halde okumak gerektiğini belirtir. Bu nedenle, hızlı okunmaları halinde tüm harflerini düzgün şekilde telaffuz etmenin zor olduğu sözcükler arasında kısaca duraklamak gerekir.

Rava birbirlerinden özellikle ayrılması gereken sözcüklere örnekler verir.

Şema’da “Veayu Adevarim Aelle... Al Levaveha” deriz. Buradaki “Al Levaveha” sözcüklerini hızlıca okuduğumuz takdirde, ağızımızdan sanki tek bir sözcükmüş gibi “Alevaveha” sesi çıkacaktır. Bu yüzden yavaşça, önce “Al” deyip kısa bir ara verdikten sonra “Levaveha” demek gerekir. Böylece Keriat Şema, Tora’nın istediği şekilde okunmuş olacaktır.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi

Antigenos’tan sonra “Zugot” yani “Çiftler” dönemi başlamıştır. Bu dönem üç yüz yıl kadar sürmüştür. “Çiftler” ile kastedilen, her nesilde Sözlü Tora geleneğini bir sonraki nesle aktaran iki Tora büyüğüdür. Bunlardan biri Sanedrin’in başkanı (Nasi) iken, diğeri Av Bet Din’i (yüksek mahkeme başkanı).

Bu dönem, İllel ve Şamay’a kadar beş nesil boyunca devam etmiştir. İllel ve Şamay, beşinci ve son çiftti ve onlardan itibaren “Tannaim” adlı dönem başlamış, ‘Tanna’ların her biri Tora geleneğini kendi öğrencilerine aktarmıştır.

Zugot
Dönemi

İşçilerin Söylediği *Birkat Amazon*

Yaprak
16

Yaklaşık 27 gr. ekmek yenmiş bir öğünün ardından *Birkat Amazon* adlı şükran duası okunur. *Birkat Amazon* dört ana *berahadan* oluşur (bkz. sayfa 39). *Gemara*da, işverenleriyle gün boyu çalışma konusunda anlaşmış olan işçilerin, *Birkat Amazon*'un tüm *berahalarını* söylemek zorunda olmadığı, bunlardan bazılarını atlamaları gerektiği söylenmektedir. Çünkü *Birkat Amazon*'un tüm *berahalarını* söylemeleri halinde işveren bundan kayba uğrayacaktır; zira işçiler *Birkat Amazon*'u söylemek için kullandıkları sürede onun için çalışmıyor olacaklardır.

İşverenleriyle bu şekilde anlaşmaya varmış işçiler hangi *berahaları* atlamalıydılar? Hahamlarımız tarafından öngörülmüş olan *berahaları* atlarlar, ama Tora'nın emri olan *berahaları* söylemekle yükümlüdürler. Bu nedenle işçiler öğünlerini tamamladıktan sonra *Birkat Amazon*'un ilk *berahası* olan “*Baruh... Azan Et Aolam...*” kısmını okurlar. Bunun ardından “*Node Leha*” ve “*Rahem*” kısımlarının özetinden oluşan bir *beraha* daha söylerler ve bunun ötesinde *beraha* okumazlar.

Tefila'nın Ardından Kişisel Bir Dua Etmek

Yaprak
17

Amida duasının en son *berahası* “*Sim Şalom*” *berahası*dır. Bu *berahanın* bitimindeki “*Amevareh Et Amo Yisrael Başalom; Amen*” sözlerinin ardından herkes kendisi açısından önem taşıyan şeyler için dua edebilir ve bu dualarını kendi seçtiği sözcüklerle ifade edebilir.

Gemara, kutsal *Amora*'ların, “*Sim Şalom*” *berahasının* ardından kendilerinden ekledikleri bazı duaları aktarır. Örneğin Rav, “*Duam huzurunda rıza bulsun ve bize uzun bir yaşam, huzurlu bir yaşam ver*” derdi. Ravina'nın oğlu Mar ise “*Sim Şalom*” *berahasının* ardından, günümüzde bizim de “*Sim Şalom*” *berahasından* sonra okuduğumuz “*Eloka Netsor...*” (Tanrım, dilimi kötülükten esirge...) duasını okurdu.

Gemara buna ekleme yaparak, Rav Safra'nın ayrıca, kutsal Tora'yı öğrenen herkesin, onu tamamen Tanrı'nın onuruna öğrenmeye nail olması için dua ettiğini de aktarır.

Yıkıntıda Dua (Devam)

Ama Eliyau A-Navi bu gerekçeyi haklı bulmadı ve Rabi Yose'ye “Kısa bir dua etme pahasına bile olsa, sırf bu tehlikeli yıkıntıya girmek için, yol üstünde dua etmen gerekirdi!” dedi.

Rabi Yose, Eliyau A-Navi'nin kutsal ağzından üç önemli *alaha* öğrenmeye nail olduğu için çok sevinmişti:

[a] Ne şekilde olursa olsun bir yıkıntıya girmek yasaktır. [b] Dar bir zamanda yol üstünde dua edilebilir. [c] Yol üstünde dua eden bir kişi, yoldan geçenlerin kendisini rahatsız etmemesi için duasını kısa kesmelidir.

Eliyau A-Navi, Rabi Yose'nin ne kadar kutsal ve yüce bir şahsiyet olduğunu biliyordu ve Rabi Yose'nin Göklerden bir Ses (*Bat Kol*) duymaya uygun bir düzeyde olduğunu anlamıştı. Bu nedenle Rabi Yose'ye sordu:

“Rabi Yose, yıkıntıdayken bir Göksel bir Ses duydun mu?”

“Gerçekten de duydum” diye cevap verdi Rabi Yose, “Bir güvercinin üveymesini andırıyordu ve şu sözleri söylüyordu: ‘Vah evlatlar[ım]a ki günahları yüzünden Evimi yıktım, Mabedimi [=Bet-Amikdaş'ı] yaktım ve onları diğer ulusların arasına sürdüm!’”

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
25'te

MASEHET BERAHOT PEREK 3: Mİ ŞEMETO

Benayau ben Yeoyada'nın Tanrı'ya Bağlılığı

Yaprak
18

Benayau ben Yeoyada, Kral David'in döneminde *Sanedrin*'in başkanıydı.

Şemuel Kitabı'nın yazarı olan peygamber, Benayau ben Yeoyada'nın "*MiKavtseel*" yani Kavtseel'den (bir yer adı) olduğunu kaydetmiştir. Ancak Hahamlarımız *Mikavtseel* sözcüğünü farklı bir bakışla "*Mekabets E-l – Tanrı'ya Toplayan*" diye açarlar. Benayau ben Yeoyada'dan bu şekilde bahsedilmektedir, çünkü çok sayıda Yahudi'nin bir araya toplanıp kutsal Tora'yı öğrenmeleri için büyük çaba sarf etmiştir.

Gemara onun muazzam bir *Talmid Haham* ve Tora'da son derece büyük biri olduğunu, o kadar ki, I. Bet-Amikdaş ve II. Bet-Amikdaş dönemleri boyunca onun düzeyinde bir başka *Talmid Haham* çıkmadığını anlatmaktadır.

Benayau ben Yeoyada tüm gücüyle Tora öğrenimiyle meşgul olurdu. Bir keresinde büyük miktarda kar yağmıştı ve hava çok soğuktu; ama Benayau ben Yeoyada soğuğa aldırılmayıp bütün gün boyunca oturmuş, Vayikra kitabı hakkındaki kanuni açıklamaları içeren "*Sifra DeVe Rav*" olarak bilinen derlemeyi büyük bir sebatla öğrenmişti.

En Önemli Şey, Mitsva Uygulamasıdır

Yaprak
19

"*Şaatnez*", yün ve ketenin birlikte kullanıldığı bir giysiye verilen addır ve onu giymek yasaktır. Pasukta söylendiği gibi: "*Şaatnez – yün ve keten[in] birlikte [olduğu bir giysi] – giyme*" (Devarim 22:11).

Gemara, bir Yahudi'nin *Şaatnez* giymekte olduğunu fark ettiği takdirde onu derhal üzerinden çıkarması gerektiğini söylemektedir. Hatta sokaktayken üzerinde o giysi olmadan çok utanacaksa bile bunu yapmalıdır, çünkü Tora'nın *mitsvalarını* yerine getirmek dünyanın en önemli şeyidir.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi - İlk Çift

Tsereda şehrinde Yose ben Yoezer, *Sanedrin* başkanı (*Nasi*) iken, Yeruşalayim'li Yose ben Yohanan ise *Av Bet Din*'di.

Tora geleneğini Antigenos'tan ve Şimon A-Tsadik'ten teslim almışlardı. Öğretileri o kadar büyüktü ki, Hahamlarımız, Moşe Rabenu'nun zamanından Yose ben Yoezer ile Yose ben Yohanan'ın ölümüne kadar olan dönem boyunca Tora'nın Moşe Rabenu'nun öğrettiği düzeyde öğrenildiğini söylerler. Hahamlarımız

bu iki büyük otoriteyi çok övmüşler ve onları "*Eşkolot*" (her şeyi içerenler; çok yönlü insanlar) diye adlandırmışlardır, çünkü onlarda hem Tora, hem günah korkusu, hem de *Gemilut Hasadim* (iyilik eylemleri) vardı.

Yose ben Yoezer, Kral Yanay'ın dönemine kadar uzun süre yaşamış ve Yunanların zulüm döneminde *Kiduş A-Şem* (Tanrı'nın İsmi'ni kutsal kılma) uğruna öldürülmüştür.

Yose ben
Yoezer
ve Yose ben
Yohanan

Dünyanın
Yaratılışının
3460. yılı

Sadece *Aşavat Aveda* (kayıp malları sahibine iade etme) *mitsvasında*, kayıp bir mal bulan kişi eğer onunla ilgili gerekenleri yapmaktan utanıyorsa onu bu *mitsvadan* muaf tutan bir pasuk vardır. Bilindiği üzere, bir kişi başkasının kaybetmiş olduğu bir malı bulduysa onu kaldırmak ve *Aşavat Aveda mitsvasını* yerine getirmekle yükümlüdür. Ama kayıp malı saygın bir kişi bulduysa ve onunla ilgilenmek kendisini utandıracaksa bu kişi bundan muaftır. Örneğin, saygın bir Haham yolda giderken kayıp bir kuzu bulduysa ve kendi kuzusu bile olsa bir hayvanı yolda çekip götürmek ona utanç verecekse, bulduğu o kuzuyu evine alıp bu konuda bir duyuru yapmaktan muaftır.

Mitsvat Ase ŞeAZeman Gerama

Yaprak
20

Bu bölümde yeni bir kavram öğretilmektedir: “*Mitsvat Ase ŞeAZeman Gerama*” (Zamanın Yürürlüğe Soktuğu ‘Yap’ Şeklindeki Bir *Mitsva*). Bazı *mitsvalar* vardır ki onları her zaman yerine getirmek gerekir. Örneğin *tsedaka mitsvası* gibi; bir Yahudi, fakirlere her zaman *tsedaka* vermelidir. Sabah bir fakir gördüyse – vermelidir. Öğleyin – vermelidir. Gece yarısı – vermelidir. Buna karşılık bazı *mitsvalar* vardır ki onları yerine getirmek her zaman mümkün değildir. Örneğin *Keriat Şema mitsvası* bütün gün yerine getirilemez – sabah *Şema*’sı gündüzün ilk dörtte biri içinde (“*kalktığında*”) söylenmelidir. Bu süre içinde *Şema* söylememiş olan bir kişi [her ne kadar Tora öğrenimi yapmış sayılırsa da] *Keriat Şema mitsvasını* kaybetmiş olur ve onu öğleyin yerine getiremez.

“*Mitsvat Ase ŞeAZeman Gerama*” kavramını artık anladığımıza göre, *Gemara*’da söylenenleri öğrenmeye geçebiliriz.

Gemara, kadınların bu tipteki, yani zamana bağlı “yap” şeklindeki *mitsvalardan* muaf olduklarını söylemektedir. Aklımıza bir soru gelebilir: *Şahrit* (sabah) duası yalnızca sabahları, *Minha* duası da öğle vaktinden akşama kadar yapılabilir. Öyleyse, kadınlar neden dua etmekle yükümlüdür? Dua da bir *Mitsvat Ase ŞeAZeman Gerama* değil midir?

Gemara bunu şöyle açıklar: Öyledir; ama Hahamlarımız buna rağmen kadınların da her gün dua etmelerini öngörmüşlerdir, çünkü dualarımızda Kutsal ve Mübarek Tanrı’dan merhamet diler, Kendisi’ne isteklerimizi sunarız ve tüm bunlara kadınların da ihtiyacı vardır.

Duada Hata Yapan Kişi

Yaprak
21

Amida duasına başlayan ve duanın ortasında, aslında daha önce dua etmiş olduğunu hatırlayan bir kişi ne yapmalıdır?

Gemara bu konuda Şemuel’in sözlerini aktarır. Buna göre böyle biri bir *berahanın* ortadaysa bile duasını hemen kesmelidir, çünkü gereksiz bir dua etmektedir.

Devam etmeden önce hepimizin bildiği bir şeyi hatırlatalım: Normal bir günde söylenen *Amida* duasında on dokuz *beraha* vardır (bu konu 28. yaprakta ele alınacaktır). Buna karşılık Şabat günü söylenen *Amida* duaları daha kısadır ve yalnızca yedişer *beraha* içerir.

Gemara sorar: Kutsal Şabat gününde hata edip, *Şabat Amidası* yerine normal bir günün *Amidasını* söylemeye başlamış biri ne yapmalıdır? Acaba içinde bulunduğu *berahanın* ortasında duasını kesmeli midir?

Yıkıntıda Dua (Devam)

“Şunu bil ki” dedi Eliyau A-Navi heyecan içindeki Rabi Yose’ye, “Kutsal *Şehina* günde üç kez inleyip ağlar: *Şahrit*, *Minha* ve *Arvit*’te. Bunun yanında, halk sinagoglara gelip, orada söylenen *Kadiş* duasına “*Amen; Yee Şeme Raba Mevarah...*” (*Amen; [Tanrı’nın] Büyük İsmi ebediyen mübarek kılınsın...*) cevabını verdiği zaman da Kutsal ve Mübarek Tanrı şöyle der: “Kendi Evi’nde övülen Krala ne mutlu! [Bet-Amikdaş tüm görkemiyle ayaktaiken evlatlarım tarafından

övülmek ne kadar güzeldi!] Vah evlatlarımı yabancı ulusların arasında sürgüne gönderen Baba’ya! Ve vah Babalarımın sofrasından kovulan evlatlara!”

Doğru; Yisrael halkı çok günah işlediği için topraklarından sürülmüştü. Ama Merhametli bir Baba olan Kutsal ve Mübarek Tanrı onların sıkıntılarına her zaman üzülmede, onları kurtaracağı vakti onlarla birlikte sabırsızlıkla beklemektedir.

(Berahot 3a)

Hahamlarımızdan
MAASELER

SON

Gemara böyle bir durumda kişinin *berahayı* yarım bırakmayıp bitirmesi ve ardından Şabat'la ilgili kısmın başından itibaren okuyarak devam etmesi gerektiğini söylemektedir. Örneğin *Amida*'nın "Ašivenu Avinu LeTorateha..." *berahasını* söylerken o günün Şabat olduğunu hatırladıysa, hemen durmamalı, *beraha*'yı "Baruh Ata AD... Arotse Bitšuva" sözleriyle tamamlamalı ve sonra geri dönerek Şabat *Amidasının* *Ata Kadoş* paragrafından sonraki kısmıyla devam etmelidir.

Tora'yı Ciddiyetle Öğrenmek

Yaprak

22

Bu yaprakta *Gemara* farklı konuları ele almaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır:

a. Tüm Yisrael halkı Tora'nın verildiği sırada Sinay Dağı'nın eteklerinde korku ve saygı içinde durmuştu. Aynı şekilde bir kişi de Tora öğrendiği sırada ağırbaşlı olmalı ve ciddiyetsiz davranışlardan uzak durmalıdır.

b. Bazı *mitsvalar* yalnızca Erets-Yisrael'de yerine getirilebilir. Bunlar arasında *Şemita mitsvası*, *Teruma mitsvası* ve başka *mitsvalar* vardır. Böyle *mitsvalara* "Mitsvot A-Teluyot BaArets" (Ülke'ye Bağlı *Mitsvalar*) adı verilir, çünkü yerine getirilme yükümlülükleri Erets-Yisrael'de olmaya bağlıdır.

Kutsal *Tannalar*, *Reşit A-Gez* (her yıl bir koyundan kırılan yünün belli bir orandaki ilk kısmının Koenlere verilmesi) *mitsvasının* da böyle bir *mitsva* olup sadece Erets-Yisrael'de mi yerine getirilebildiği, yoksa Erets-Yisrael dışında da mı geçerli olduğu konusunda fikir ayrılığı içindedirler.

c. Temiz olmayan, kirli bir yerde dua etmek yasaktır. Böyle bir yerde dua eden kişinin duası geçerli sayılmaz ve bir kez daha dua etmesi gerekir!

Tefilin Torbası

Yaprak

23

Bilindiği gibi, Sefer-Tora, *mezuz*a ve *tefilin* gibi *mitsva* eşyaları kutsaldır.

Rav Hisda buna ek olarak, sadece *tefilinin* değil, içine *tefilin* koymak için kullanılan torbaların da kutsal olduğunu belirtir. Bu nedenle *tefilin* torbasının içine para veya başka bir şey koymak yasaktır.

Ancak bu sadece söz konusu torba sürekli olarak *tefilini* koymak için kullanılıyorsa doğrudur. Eğer bir kişi bir torbayı sabit bir şekilde yalnızca *tefilin* için kullanma niyetinde değilse ve bunu sadece geçici bir süreliğine yapmayı düşünüyorsa, bu torbadan başka amaçlarla da yararlanılabilir.

Ayrıca bir kişi sürekli olarak *tefilin* koyma amacıyla bir torba hazırlamışsa, ama henüz onu *tefilin* için kullanmaya başlamamışsa, içine *tefilin* koymaya başlayana kadar torbayı başka ihtiyaçları için kullanabilir.

Özetle: Bir *tefilin* torbasını başka ihtiyaçlar için kullanmanın yasak hale gelmesi için iki şart gerekir: a. O torbanın sürekli olarak yalnızca *tefiline* ayrılmış olması. b. Torbanın, içine *tefilin* koyma suretiyle bu amaçla kullanılmaya başlamış olması.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi - İkinci Çift

Yeoşua ben Perahya, *Sanedrin* başkanı iken, Nitay A-Arbeli (Arbel şehriden) ise *Av Bet Din*'di. Tora geleneğini Yose ben Yoezer ve Yose ben Yohanan'dan (ilk çift) teslim almışlardı.

O dönemlerde *Peruşim* olarak adlandırılan geleneksel Yahudiliğe bağlı Yahudilerin yanında, *Tsadokim* olarak adlandırılan ve Sözlü Tora'yı kabul etmeyen bir tarikat da türemişti. Koen Gadol Yohanan, uzun bir süre bu görevde bulunduktan sonra seksen yaşındayken *Tsadokim* tarikatına geçti; *Peruşim* grubu mensuplarına zulmettiği gibi,

Tsadokim tarikatının birçok mensubunu da *Peruşim* üyelerin yerine *Sanedrin*'e yerleştirdi. Onun oğlu olan Kral Yanay da *Peruşim*'e zulmetmeye devam etti. O kadar ki, neslin büyükleri, başta Yeoşua ben Perahya olmak üzere, Mısır'ın İskenderiye kentine kaçmak zorunda kaldı. Tehlike geçtikten sonra Şimon ben Şetah, hocası Yeoşua ben Perahya'ya, Yeruşalayim'e dönmesini isteyen bir mektup gönderdi ve "Ben [=Yeruşalayim] terk edilmiş halde oturuyorum" ifadesini kullandı. Bunun üzerine Yeoşua ben Perahya Yeruşalayim'e geri döndü.

Yeoşua ben Perahya ve Nitay A-Arbeli

Dünyanın Yaratılışının 3560. yılı

Amida Duası Nasıl Edilir?

Yaprak
24

Gemara'da, *Amida*'yı yüksek sesle söylememek gerektiği belirtilmektedir. Çünkü bu şekilde davranan kişi, sanki Kutsal ve Mübarek Tanrı'nın sessizce dua eden bir kişiye kulak verdiğiğine inanmış gibi bir görünüm sergilemiş olacaktır.

Bununla birlikte Rav Una bunu biraz sınırlar. Söylediğine göre, bir kişi sessizce dua ettiği zaman duasına konsantre olabiliyorsa, o zaman elbette sessizce dua etmelidir. Ama eğer duasına odaklanmakta zorlanıyorsa dua ederken sesini biraz yükseltebilir.

Yine de Rav Una'nın bu sözleri, tek başına dua eden bir kişi için geçerlidir. Fakat eğer yanında başka kişilerle (*tsibur*, yani cemaatle) birlikte dua ediyorsa, yüksek sesle dua etmesi başkalarını rahatsız edeceği ve kendi dualarına odaklanmalarına engel olacağı için *Amida* duasını yüksek sesle söyleme serbestisi yoktur.

Aynı konu içinde öğrendiğimiz bir başka kural da, kirli yerlerde Tora sözlerini düşünmenin, dua etmenin ve *Şema* söylemenin yasak olduğudur. Bir yerde sadece kötü bir koku varsa bile kişi orada *Şema* söylememeli, bunun yerine *Şema*'yı oradan biraz uzaklaştıktan sonra söylemelidir.

Dua Eden Parmak

Yaprak
25

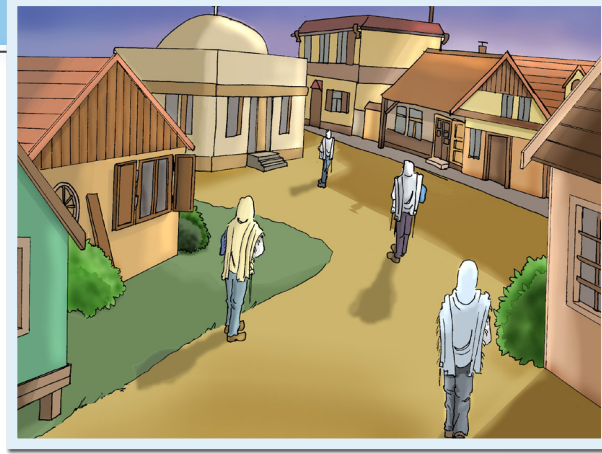
Gemara ilginç bir soruyu ele almaktadır.

Önceki yaprakta, kirli bir yerde dua etmenin yasak olduğu söylenmişti. Bu yaprakta *Gemara* bir görüş ayrılığına yer vermektedir. Diyelim ki bir kişi temiz bir yerde duruyor, ama bir parmağını kirli bir mekâna sokuyor. Acaba bu kişi *Şema* okuyabilir mi?

Bir yandan, parmağı *Şema* okuyor değildir; sadece ağız okumaktadır. Öyleyse ilk bakışta bunda bir sorun yok gibi görünmektedir! Ama diğer yandan, *Teilim*'de "Tüm kemiklerim 'Kim Senin gibidir!' diyecekler" (*Teilim* 35:10) diye yazılıdır. Yani insan dua ettiğinde buna tüm bedeni de – ve elbette parmağı da – dâhildir. Öyleyse belki de bu şekilde *Şema* söylemesi yasaktır? İşte Hahamlarımız bu konuda görüş ayrılığı içindedirler.

Gemara bunun ardından "Vatikin" konusuna geçmektedir.

Mitsvaları özellikle seven insanlara "Vatikin" adı verilir. Bu insanlar *Şema*'yı erkenden okuma ve hemen ardından *Amida* duasını olası en erken vakitte etme amacıyla sabahları çok erken kalkarlar, çünkü *mitsvaları* çok sevmektedirler. Sabahları *Amida* duası için en erken ve dolayısıyla en ideal vakit *Nets A-Hama*, yani güneşin doğuş anıdır.

Altın Güvercin

Tanna Raba Bar Bar Hana'nın çıktığı yolculuk uzun ve zorluydu. Tanımadığı yollarda kendisini tehlikeye atmamak ve yırtıcı hayvanlarla karşılaşmamak için, *Raba Bar Bar Hana*, gitmek istediği yere giden bir kervana katıldı.

Yolcular yorgun bedenlerini besleyici bir öğünle tazelemek üzere yolda biraz

konakladı. Hepsi karnını doyurduktan sonra uzun yollarına devam etmek üzere harekete geçtiler. Biraz ilerlemişlerdi ki, birden bire, eyvah! *Raba Bar Bar Hana*, *Birkat Amazon* söylemeyi unuttuğunu fark etti. *Birkat Amazon*'u yemeğini yediği yerde söylemesi gerekiyordu, ama kervan çoktan yola çıkmıştı...

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
31'de

MASEHET BERAHOT PEREK 4: TEFİLAT AŞAHAR

Tefilat Taşlumin

Yaprak

26

Her Yahudi erkek günde üç dua etmekle yükümlüdür. Sabah – Şahrit duası. Öğle vaktinden akşama kadar – Minha. Gece – Arvit.

Peki, ya bir kişi bu dualardan birini kaçırdıysa?

Gemara bu kişinin, kaçırdığı duayı, bir sonraki duada tamamlayabileceğini söylemektedir. Örneğin, Şahrit duasında Amida söylememiş bir kişi, aynı gün Minha Amidasını iki kez söyler. Aynı şekilde Minha duasında Amida söylememiş bir kişi, o gece Arvit duasında Amida'yı iki kez söyler. Bu ikinci Amida'ya "Tefilat Taşlumin" (tamamlama duası) adı verilir, çünkü eksik kalan duayı tamamlama amacıyla söylenmektedir.

Ancak Tefilat Taşlumin'e herkesin hakkı yoktur. Bunu yalnızca, eksik kalan duayı kendi kabahati olmadan kaçırmış bir kişi yapabilir. Ama bir kişi eğer bir duayı kasten etmemişse, o zaman bu mitsvayı kaybetmiş olur. Kral Şelomo'nun Koelet Kitabı'nda söylediği gibi "Çarpık şey düzeltilemez" (Koelet 1:15).

Tadir VeŞeeno Tadir

Yaprak

27

Bu konu içinde Gemara çok önemli bir kural öğretmektedir: "Tadir VeŞeeno Tadir – Tadir Kodem" (sık olan ve sık olmayan arasında, öncelik sık olanındır).

Örneğin, Kutsal Şabat gününde Şahrit duasını ettikten sonra Tora'dan haftanın peraşasının okunuşunu dinleriz, ardından Musaf duasını ederiz, ikinci Şabat öğününi yeriz ve öğleden sonra da Minha duasını ederiz.

Gemara, Musaf duasını öğle vaktine kadar etmeye vakit bulamamış bir kişinin nasıl davranması gerektiğini ele almaktadır. Önünde iki seçenek vardır: hem Musaf duasını hem de Minha duasını edebilir. Hangisine öncelik vermelidir? Önce Musaf duasını mı etmelidir, yoksa Minha duasını mı?

Gemara buna şöyle cevap verir: Bu kişi Minha duasını, Musaf duasından önce etmelidir, çünkü "Tadir VeŞeeno Tadir – Tadir Kodem". Yani bir mitsva bir diğerine göre daha sık yapılan türdeyse, sık yapılan mitsva seyrek yapılanı göre önceliklidir. Minha duası her gün edilen bir dua olduğundan "Tadir", yani "sık" edilen bir duadır. Buna karşılık Musaf duası yalnızca Şabat [ve başka özel günlerde] edilir – dolayısıyla Minha'ya göre "Eno Tadir", yani seyrek. Bu nedenle böyle bir durumda Minha'ya öncelik verilmelidir. Artık biliyoruz: "Tadir VeŞeeno Tadir – Tadir Kodem".

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi - Üçüncü Çift

Sanedrin başkanı olan Yeuda ben Tabay ve Av Bet Din olan Şimon ben Şetah, Tora geleneğini Yeoşua ben Perahya ve Nitay A-Arbeli'den (ikinci çift) teslim almışlar ve dünyanın yaratılışının 3721. yılına kadar uzun bir ömür sürmüşlerdir.

Yeuda ben Tabay, önemli ve konusunda uzman bir dayandı (yargıç) ve Mişna'nın Pirke Avot kısmında (1:8), kendisinin yargıçlara yönelik talimatları kaydedilmiştir. O dönemde Tsadokiler Tora'nın yalancı şahitlerle ilgili bir kanununu yanlış yorumluyorlardı. Yeuda ben Tabay onların

hatasını vurgulama amacıyla, bir yalancı şahidi, Tsadokilerin idamı öngörmediği bir durumda idam etti. Ancak kendisi de kanunun önemli bir ayrıntısını gözden kaçırmıştı. Bu nedenle bundan böyle alaha kararlarını yalnızca Şimon ben Şetah'ın da olduğu bir ortamda verme kararı aldı. Yeuda ben Tabay'ın tevazuu ve asil karakteri çok iyi bilinmekteydi. Hahamlar onu Nasi (Sanedrin başkanı) seçmek istediklerinde Yeuda ben Tabay bunu reddedip Mısır'ın İskenderiye kentine kaçmıştır.

Yeuda
ben
Tabay

Dünyanın
Yaratılışının
3621. yılı

Tora Öğreniminden Önce Dua Etmek

Yaprak
28

Kutsal Tora'yı öğrenmeye başlamadan önce, Tora'yı uygun şekilde öğrenebilmek, onu doğru bir şekilde anlayabilmek ve Tora hakkındaki anlayışta hataya düşmemek için Tanrı'ya dua edilir.

Kutsal Tora'yı öğrendikten sonra edilen bir dua da vardır. Bu duada, Tora öğrenen kişi, Tora'yı veren Tanrı'ya, kendisine Tora öğrenme ayrıcalığını sağladığı için teşekkür eder, zira kişi bu şekilde varlık amacı olan Tora öğrenme ve uygulama görevini yerine getirebilmektedir. Sabah kalktığı anda bunu Tora öğrenmek için yapmaktadır – tıpkı Kutsal ve Mübarek Tanrı'nın ondan beklediği gibi. Üstelik Tora öğrendiği için büyük bir ödüle de hak kazanacaktır, çünkü Tora öğrenimi dünyanın en önemli şeyidir. Bahsi geçen bu duaları Rabi Nehunya ben Akana oluşturmuştur.

“Şemone Esre” Duası: Gemara normal günlerde söylenen Amida duasındaki berahaların adedi üzerinde durmaktadır. Aynı zamanda “Şemone Esre”, yani “on sekiz” olarak da adlandırılan bu Amida’da on dokuz beraha vardır; ama buna rağmen “Şemone Esre” olarak adlandırılır. Neden “Teşa Esre”, yani “on dokuz” değil?

Gemara bunu şöyle açıklar: Hafta içinde edilen Amida duası ilk oluşturulduğunda on sekiz beraha içermekteydi. “Şemone Esre” olarak adlandırılmasının sebebi de budur. Ancak aradan bir süre geçtikten sonra Şemuel A-Katan (“Küçük Şemuel”; çok mütevazı biri olduğu için bu şekilde anılırdı), doğan gereklilik nedeniyle “Lamalşinim Velaminim Al Tei Tikva” (“iftiracıların ve inançsızların ümidi olmasın”) berahasını eklemiştir. Böylece “Şemone Esre” ismi, gündelik Amida’nın on sekiz berahadan oluştuğu o ilk dönemlerden kalmıştır.

Duada Hatalar

Yaprak
29

Geri dönmeyi gerektiren hatalar:

“Bareh Alenu”: Kışın Amida duası ederken, Tanrı’dan yağmur dilediğimiz “Bareh Alenu” parçasını okumayı unutan bir kişi eğer bunun farkına “Şema Kolenu” paragrafından önce varırsa, o paragraf içinde “Ki Ata Şomea Tefilat Kol Pe” sözlerinden önce “Veten Tal Umatar Livraha” (“bereketli çiy ve yağmurlar ver”) der ve duasına devam eder. Ama hatasını “Şema Kolenu”dan sonra fark ederse, “Bareh Alenu” paragrafına geri dönerek oradan itibaren tekrar okur. Eğer hatasının farkına yalnızca Amida’yı tamamladıktan sonra varırsa, tüm Amida’yı baştan okumalıdır.

Geri dönmeyi gerektirmeyen hatalar:

“Ata Honantanu”: Şabat çıkışında okunan Amida’da “Ata Honen” paragrafının içine “Ata Honantanu” parçası eklenir. Bu parçanın amacı, Şabat ile normal günü sözel olarak birbirinden ayırmaktır (“Avdala”). Buna rağmen, “Ata Honantanu” parçasını söylemeyi unutan bir kişinin tüm Amida’yı tekrarlaması gerekmez, çünkü evine gidip bir kadeh şarap eşliğinde Avdala duasını yapacağı zaman kutsal Şabat günü ile normal gününü sözel olarak ayırma işlemini buna özel bir beraha (“Amavdil Ben Kodeş LeHol – Kutsal olanla olmayanı ayıran”) ile zaten yapacaktır (ayrıca bkz. Yaprak 33).

MASEHET BERAHOT PEREK 5: EN OMEDİN

Tefilat Adereh

Yaprak
30

Bir kişi yola çıktığı zaman, yolda zarar görmeme ümidiyle öncelikle “*Tefilat Adereh*”, yani “yol duası” etmelidir. Bu duada İbranice olarak “Bizi selamete götür, bizi selamete yürüt...” sözlerini söyleriz.

Ama her yolculuk bu duayı gerektiriyor değildir. Kısa bir yolculuğa çıkan bir kişinin *Tefilat Adereh* söylemesine gerek yoktur. *Tefilat Adereh* yalnızca, en az bir *parsa* (yaklaşık 4 km.) mesafeli bir yolculuk için söylenir.

Duanın metnine odaklanacak olursak, Hahamlarımızın *Tefilat Adereh*'i çoğul çekimli bir metinle oluşturduklarını fark ederiz: “Bizi selamete götür, bizi selamete yürüt...”. Yolda tek başına giden bir kişi neden “Beni selamete götür, beni selamete yürüt...” demesin?

Gemara bunu şöyle açıklar: Hahamlarımız, yolculuğa tek başına çıkan kişinin, kendisiyle aynı zamanda yolculuğa çıkmış başka insanların liyakatinden de yararlanabilmesi ve bu sayede duasının Göklerde kabul görmesi için *Tefilat Adereh*'i çoğul ifadeyle oluşturmuşlardır; zira çok kişinin liyakatının etkisi büyüktür.

Neşeyle Dua Etmek

Yaprak
31

Bir Yahudi dua ettiği zaman, Kutsal ve Mübarek Tanrı'nın huzurunda dua etmeye nail olduğu için bir *mitsva* neşesi duymalıdır. Keder içinde veya aksine, ciddiyetsizce, gülüşmelerle dua edilmemelidir.

Bu nedenle Hahamlarımız *Arvit* ve *Şahrit* dualarında Mısır'dan kurtuluştan bahseden bir metni öngörmüşler, *Minha* duasında da “*Aşre*” parçasına yer vermişlerdir, çünkü bu pasuklarda, dua eden kişinin ruhuna sevinç katan, onu neşeli hale getiren övgü sözleri yer almaktadır (Raşi).

Gemara bunun yanında, Tanah'taki Şemuel Kitabı'nın başında yer alan Hanna'nın duasından, dua konusunda birçok kuralı öğrendiğimizi vurgulamaktadır.

Sessiz Dua Etmek: Tıpkı Hanna'nın duasını sessizce etmiş olması gibi *Amida* duası da sessizce edilmelidir.

Sarhoşken Dua Etme Yasağı: Hanna'nın duasından öğrendiğimiz bir başka kurala göre, alkollü içkiler içip sarhoş olmuş bir kişinin dua etmesi yasaktır. Bunu, Koen Gadol Eli'nin hata sonucu Hanna'nın sarhoş olduğunu düşünerek ona “Neden sarhoşken dua ediyorsun?” diye çıkışmış olmasıdır. Hanna sarhoş olmamasına rağmen bu sözlerden sarhoşken dua etmenin yasak olduğunu öğreniyoruz, zira kişi bu haldeyken Kral'ın huzuruna çıkamaz.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi - Üçüncü Çift

Üçüncü çiftte Yeuda ben Tabay'ın partneri olan Şimon ben Şetah, *Peruşim* grubunun (bkz. sayfa 26) en büyüklerindendi. Keskin zekâsıyla, o dönemlerde *Sanedrin*'e egemen olmuş olan *Tsadokilere* karşı mücadele etti ve onların ne yargılama ne de uygulama talimatları vermeye yetkili olduklarını kanıtlamak üzere akıllıca taktikler kullandı. Bunda başarılı oldu ve sonunda *Sanedrin* tekrar Yisrael'in köklü geleneklerine bağlı olan Hahamların kontrolüne girdi. Onun zamanında Erets-Yisrael'de büyücüler artmıştı. Şimon ben Şetah cesur bir karar aldı ve Aşkelon'da

seksen cadı kadını asarak idam etti. Şimon ben Şetah ayrıca tüm Yisrael için önemli kanunlar koydu. O kadar ki, Hahamlarımız “Şimon ben Şetah gelip Tora'nın tacını yerine iade edene kadar dünya karmaşa içindeydi” demişlerdir.

Şimon ben Şetah'ın eniştesi olan Kral Yanay bir *Tsadoki*'ydi ve daha önce belirtildiği gibi *Peruşim*'e zulmetmekteydi. Kral Yanay'ın, aynı zamanda Şimon ben Şetah'ın kız kardeşi olan eşi Kraliçe Şelomtsiyon, kardeşini gizleyerek kocasının zulmünden koruyabilmiştir.

Şimon
ben
Şetah

Kutsal ve Mübarek Tanrı İle Konuşmak

Yaprak
32

Bir keresinde *tsadik* bir Yahudi yolda yürüyordu ve dua etmek için yol kenarında durdu. O dua ederken yabancı bir komutan oradan geçti ve Yahudi'ye "Selam" dedi. Ama Yahudi ona cevap vermedi. Komutan kızmış, öfkelenmişti ve Yahudi dua etmeyi tamamladığında ona sertçe çıkıştı: "Neden bana cevap vermedin? Seni öldürebilirdim!"

Yahudi ona "Sayın komutan" dedi, "Bir an için kralınızın huzurunda durup kendisiyle konuştuğunuzu düşünün. O sırada bir arkadaşınız gelip size selam verseydi kralla konuşmanızı kesip arkadaşınızın selamına karşılık verir miydiniz?"

"Tabii ki hayır" diye cevap verdi komutan.

"Ve eğer kralla konuşmayı kesecek olsaydınız size ne yaparlardı?" diye tekrar sordu Yahudi.

"Kral kellemin uçurulmasını emrederdi!" diye itiraf etti komutan.

"Öyleyse sayın komutan" dedi Yahudi, "şimdi anlıyor musunuz? Kutsal ve Mübarek Tanrı, Kralların Kralıdır! Nasıl olur da size cevap vermek için O'na ettiğim duamı kesmemi beklersiniz?"

Komutan sakinleşti ve *tsadik* Yahudi'yi selamete salıverdi.

Şabat Çıkışında İki Kez *Avdala*

Yaprak
33

Şabat çıkışında (*Motsae Şabat*), kutsal olan ve olmayan iki günü birbirinden ayırırız. Başka bir deyişle, Şabat ile sonrasında gelen sıradan gün arasında sözel bir ayırım (*Avdala*) yaparız.

Gemara iki tane *Avdala* olduğunu söylemektedir. Bunların ilkini Şabat çıkışındaki *Arvit* duasının *Amida*'sında söyleriz. İkinci *Avdala* ise bir kadeh şarap eşliğinde *beraha* söyleyip, aynı zamanda güzel bir koku koklayarak bir de kandil yaktığımız zaman söylenir.

Arvit duasında *Avdala* yapmayı unutan bir kişinin tüm *Amida*'yı tekrarlamasına gerek yoktur, çünkü nasılsa daha sonra ikinci *Avdala*'yı söyleyecektir.

Ama eğer *Amida*'daki *Avdala*'yı unuttuysa ve sonra bir kadeh şarapla ikinci *Avdala*'yı yapmadan, kandile ve güzel kokuya *beraha* söylemeden önce bir şeyler yediyse – *Arvit* duasının *Amida*'sını tekrarlaması gerekir.

Neden? Çünkü Hahamlarımız böyle bir kişiyi, bir Yahudi'nin hatırında tutması gereken çok fazla şeyi birden unuttuğu için terbiye etmek istemişler ve onu bu şekilde yükümlü tutmuşlardır.

Altın Güvercin (Devam)

Raba Bar Bar Hana tereddüte düştü ve ne yapacağını bilemedi. Hedeflerine varmak için acele eden kervan üyelerini, yemeğini yediği yere geri dönüp *Birkat Amazon*'u konsantrasyonla söyledikten sonra tekrar yanlarına gelene kadar beklemeye nasıl ikna edecekti?

Raba Bar Bar Hana şöyle düşündü: "Kervandakilere *Birkat Amazon* söylemeyi

unuttuğumu söylersem, bana şüphesiz 'Burada söyle! Her nerede söylersen, sonuçta zaten her yerde mevcut olan Tanrı'yı mübarek kılmış olmayacak mısın?' diyeceklerdir.

"Öyleyse", diye karar verdi Raba Bar Bar Hana, "onlara yemek yediğimiz yerde altından bir güvercin unuttuğumu söyleyeceğim. Bunun gibi yüksek değere sahip bir şey için beni beklemeyi mutlaka kabul edeceklerdir."

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
33'te

Amida Duasında Eğilme Yerleri

Yaprak
34

Amida duasında dört yerde eğilmek gerekir: **1.** İlk *berahanın* başında. **2.** İlk *berahanın* sonunda [*“Baruh Ata AD... Magen Avraam”*]. **3.** *“Modim” berahasının* başında [*“Modim Anahnu Lah...”*]. **4.** *“Modim” berahasının* sonunda [*“Baruh Ata AD... Atov Şimha Ulha Nae Leodo”*]. *Amida* söyleyen bir kişinin, Hahamlarımızca belirlenmiş olan bu dört yerin dışında başka hiçbir yerde eğilme serbestisi yoktur.

Ancak tüm bunlar dua eden sıradan bir kişi için geçerlidir. Buna karşılık bir *Koen Gadol*, *Amida* duasının her *berahasının* başında eğilir. Bir kral ise tüm *Amida*'yı eğilmiş halde söyler!

Gemara buna *Melahim* Kitabı'ndan bir kanıt getirir. Kral Şelomo dua etmeyi tamamladığı zaman *“Mizbeah'ın önünde dizleri üzerinde eğilmiş durumdan kalktı”* (*Melahim I 8:54*) diye yazılıdır. Başka bir deyişle Şelomo tüm duasını dizleri üzerinde eğilmiş bir pozisyonda etmiştir.

Amida söylerken bir *Koen Gadol* ve bir kral neden sıradan bir kişiden daha fazla eğilmelidir? Çünkü bir kişi ne kadar önemliyse, kendisini Kutsal ve Mübarek Tanrı'nın huzurunda o kadar mütevazı kılmalıdır.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi

Yeuda ben Tabay ve Şimon ben Şetah'ın döneminde, Honi adında mucizelere alışkın büyük bir *hasid* yaşardı. Şimon ben Şetah onun Tanrı'nın gözündeki rıza bulan ve sevilen biri olduğuna tanıklık etmiştir ve *“Sevinsin baban ve annen; coşsun seni doğuran”* (*Mişle 23:25*) pasuğu bu *haside* uymaktaydı.

Honi'ye daha sonra *“A-Meagel”*, yani *“daire çizen”* lakabı takılmıştır. Bunun sebebi şöyleydi: Bir kuraklık döneminde Yisrael

halkı kendisinden yağmurların yağması için dua etmesini istemişti, çünkü herkes Honi'nin duasına Göklere önem verildiğini biliyordu. Honi toprak üzerinde bir daire şekli çizdi ve bu dairenin içinde durarak Kutsal ve Mübarek Tanrı'ya gönülden, bereketli yağmurlar yağdırması için dua edip yalvardı. Ve gerçekten de Tanrı onun bu duasını kabul etti ve Yisrael halkı bereketli yağmurlara kavuştu.

Honi
A-Meagel

MASEHET BERAHOT
PEREK 6: KETSAD MEVAREHİN

Yemekten Önce Beraha Söylemek

Yaprak
35

Gemara bu dünyadan bir *beraha* söylemeden faydalanmanın yasak olduğunu söylemektedir. Bu nedenle her Yahudi *berahalarla* ilgili *alahaları* öğrenmekle ve Tanrı korusun, herhangi bir şeyi *beraha* söylemeden yeme hatasına düşmemek için her bir yiyecek türüne hangi *berahayı* söylemek gerektiğini bilmekle yükümlüdür.

Hahamlarımız ağaçta yetişen meyveleri yemeden önce “*Bore Peri A-Ets*” (ağacın meyvesini yaratan) *berahasını* söylememizi öngörmüşlerdir. Buna karşılık, şarap bir ağaç meyvesi olarak kabul edilen üzümde elde edilmesine rağmen şarap için “*Bore Peri A-Ets*” *berahasını* söylemeyiz, çünkü şarap, üzümde daha önemli bir ürün olarak kabul edildiğinden, Hahamlarımız ona özel olarak “*Bore Peri A-Gefen*” (asmaın meyvesini yaratan) *berahasını* öngörmüşlerdir.

Ekmek de büyük öneme sahiptir ve Hahamlarımız onun için de özel bir *beraha* oluşturmuşlardır. Toprakta yetişen her ürün için “*Bore Peri A-Adama*” (toprağın meyvesini yaratan) *berahası* söylememize rağmen, ekmek için, her ne kadar yine toprakta yetişen buğdaydan yapılıyorsa da, “*Amotsi Lehem Min A-Arets*” (terden ekmek çıkarılan) *berahası* söylenir.

Zeytinyağına Ne Zaman Beraha Söylenir?

Yaprak
36

Yukarıda öğrendiğimiz üzere artık hepimiz ağaçta yetişen bir şey için “*Bore Peri A-Ets*” *berahasını* söylemek gerektiğini biliyoruz. Bize zeytinyağına hangi *berahayı* söylememiz gerektiğini soracak olsalar, tabii ki “*Bore Peri A-Ets*” derdik, çünkü bu yağ zeytinden elde edilir ve zeytin de ağaçta yetişir. Ama *Gemara* zeytinyağı için birinin hiçbir *beraha* söylememesi gerektiğini söylemektedir!

Neden?

Yemeklerden önce söylenen *berahalara* toplu olarak “*Birkot A-Neenin*” (faydalanma / zevk alma *berahaları*) adı verilir, çünkü bu *berahalar*, herhangi bir yemekten faydalanıldığı, zevk alındığı zaman söylenir. *Gemara*, bir insanın, başka hiçbir yiyecek maddesi eklemeksizin sadece zeytinyağı içmesi halinde bu yağın ona zararlı olacağını, zira tek başına zeytinyağı içmenin vücuda zararlı olduğunu, dolayısıyla kişinin bundan fayda elde etmediğini söylemektedir. Dolayısıyla bir kişi faydalanmadığı bir şey için nasıl olur da bir “faydalanma *berahası*” söyleyebilir?

Ancak *Gemara* buna bir ekleme yapar ve Talmud Hahamlarının döneminde, zeytinyağı ile karıştırılarak tüketilen “*anigrone*” adında bir yiyecek olduğunu anlatır. Bu yiyecek, boğaz ağrısı çeken kişilere ilaç olarak verilirdi ve *Gemara*, her ne kadar *anigrone* yiyen kişi bunu aç olduğu için değil tedavi amacıyla yapıyorsa da, buna rağmen “*Bore Peri A-Ets*” *berahasını* söylemesi gerektiğini belirtmektedir, çünkü en nihayet bu kişi, zeytinyağının lezzetinden faydalanmakta, zevk almaktadır.

Altın Güvercin (Devam)

Ve gerçekten de Raba Bar Bar Hana kervanın liderlerine gidip “Şu başıma gelene bakın dostlarım” dedi. “Yemek yemeye oturduğumuz yerde altından bir güvercin unuttum ve bunun benim için değeri çok büyük. Lütfen! Bir koşu gidip kaybettiğim şeyi alıp gelene kadar beni bekleyin!”

Bu sözleri kervan liderlerinin kalbine

dokunmuştu. O dönene kadar beklemeye razı oldular. Raba Bar Bar Hana yemek yedikleri yere geri döndü ve orada *Birkat Amazon*'u büyük bir konsantrasyonla okudu. *Berahasını* tamamladığı zaman koşup kervana yetişmek üzere kalktı. Ama birden bire büyük bir şaşkınlıkla yerine kalakaldı. Yerde, hemen önünde, altından bir güvercin duruyordu!

Hahamlarımızdan
MAASELERDevamı
35'te

Beş Tahıl Cinsine Söylenen *Beraha*

Yaprak

37

Bu yaprakta gıda maddelerine söylenen uygun *berahaları* öğrenmekteyiz.

Beş tahıl cinsi vardır: **1.** Buğday. **2.** Arpa **3.** Yulaf **4.** Çavdar **5.** Kavuzlu buğday.

Tahıl içeren bir yiyecek yenmeden önce “*Bore Mine Mezonot*” (gıda türlerini yaratan) *berahası*, bu yiyecekten en az 27 gr yedikten sonra da “*Al Amihya*” (geçim için) *berahası* söylenir. Bunun sebebi, tahılın temel işlevinin, o yiyeceği yiyen kişiyi doyumak olmasıdır. Ama eğer tahıl bir yiyeceğin içine sadece o yiyeceği katılaştırma amacıyla eklenmişse (zira tahılın yapıştırıcı etkisi vardır; yiyeceklerin dağılmamasını sağlar), o zaman tahıla *beraha* söylenmez; o yiyeceğin *berahası* neyse o söylenir. Örneğin etten yapılmış köftelerin içine dağılmaması için un katılmışsa, o köftelere [ne ağaçta ne de toprakta yetişen yiyecek/içecek maddeleri için söylenen] “*Şeakol Niya Bidvaro*” (her şey O’nun sözüyle var oldu) *berahası* söylenir.

Ezilmiş Yiyecekler İçin Hangi *Beraha* Söylenir?

Yaprak

38

Gemara, ezilmiş bir yiyeceğin önem düzeyinin düştüğünü ve dolayısıyla ona söylenecek *berahanın* da değişikliğe uğradığını söylemektedir. Örneğin, elma ağaçta yetişmesine ve ezilmeden yenmesi halinde “*Bore Peri A-Ets*” *berahasını* gerektirmesine rağmen, elma püresi için “*Şeakol Niya Bidvaro*” *berahası* söylenir.

Bir yiyecek hangi aşamada “ezilmiş” olarak kabul edilir? Eğer artık tanınamayacak kadar ezildiyse, yiyeceğin önem düzeyi düşer.

Gemara, hurmadan elde edilen balın pek önemli sayılmadığını ve bu nedenle, tıpkı ezilmiş bir meyveye söylendiği gibi “*Şeakol Niya Bidvaro*” *berahasının* söylendiğini öğretir. Ama eğer hurma meyvesi ezildiyse önem derecesini kaybetmez ve yine “*Bore Peri A-Ets*” *berahası* söylenir.

Pişmiş Sebzeler: Normalde yalnızca pişirilerek yenen sebzeleri bir kişi pişirmeden yemek istediği takdirde – örneğin çiğ patates yemek istiyorsa – buna “*Şeakol Niya Bidvaro*” *berahasını* söyler, çünkü insanların patatesi normalde yedikleri şekil bu değildir.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi - Dördüncü Çift

Şemaya ve Avtalyon, *Peruşim*’in izini takip eden ve Tora geleneğini kendilerinden önceki çift Yeuda ben Tabay ile Şimon ben Şetah’tan teslim almış olan iki büyük haham ve *darşan* (Tora’yı açıklayan uzman) olup nesillerinin en büyükleriydiler. Aile geçmişleri Yahudiliği sonradan kabul etmiş kişilere (*Gerim*) dayanıyordu ve Asur Kralı Sanheriv’in soyundan geliyorlardı. Halkın Şemaya ve Avtalyon’a olan hayranlığı sınırsızdı. Anlatıldığına göre bir Yom Kipur

çıkışında Yisrael halkı *Koen Gadol*’a eşlik ederlerken, birden Şemaya ve Avtalyon’u görünce *Koen Gadol*’dan ayrılıp onların ardından gitmişti. *Koen Gadol* buna gücünce ona “Aaron’un [barışı amaçlayan] eylemlerini yapanlar barış içinde gelsin, ama [bu *Koen Gadol* gibi,] Aaron’un soyundan gelip Aaron A-Koen’in eylemlerini yapmayanlar barış içinde gelmesin” dediler.

Şemaya ve Avtalyon’un ömürleri uzun olmadı ve 3728 yılında öldüler.

Şemaya
ve
Avtalyon

Dünyanın
Yaratılışının
3722. yılı

Hangi Ekmeğe Beraha Söylemeli?

Yaprak
39

Gemara'nın bu kısmında, yemek isteyen ve önünde birbirine benzer iki tür yiyecek bulunan, ama *berahayı* bunlardan hangisine söylemesi gerektiğini bilmeyen bir kişi ele alınmaktadır.

Dilimlenmiş Ekmek ve Bütün Ekmek: Yemeğe oturmaya hazırlanan ve önünde biri dilimlenmiş biri de bütün halde olmak üzere iki ekmek bulunan kişi, *berahayı* bütün olan ekmeğe söyler ve yer, çünkü ekmek bütüncen önem düzeyi daha yüksektir. Bu kural tüm yiyecekler için geçerlidir; *beraha* önceliği her zaman, bütün olan yiyeceğe verilir.

Buğday Ekmeği ve Arpa Ekmeği: Kişinin önünde biri buğdaydan biri de arpadan yapılmış iki ekmek varsa, buğdaydan yapılmış olan ekmeğe *beraha* söyler, çünkü Tora'da Erets-Yisrael'in övülmesine vesile olan yedi ürünün listesinde buğday arpadan önce gelmektedir (Devarim 8:8; ayrıca bkz. sayfa 36).

Bütün Türler: Bir kişinin önünde dilimlenmiş buğday ekmeği ve bütün halde bir arpa ekmeği varsa ne yapmalıdır? Bir yandan, bütün olan ekmeğe *beraha* söylemek daha doğrudur; ama diğer yandan buğday arpadan daha önemlidir...

Gemara'nın vardığı sonuca göre, iki ekmeğe birlikte *beraha* söylenmelidir.

Hayvanları Beslemek

Yaprak
40

Hayvana Yemek Vermek: *Gemara*, Rav Yeuda'nın Rav'dan aktardığı bir öğretiyi kaydetmektedir: Hayvan sahibi olan bir kişi, hayvanlarına yemek vermeden önce kendisi yemek yiyemez. Rav bunu, *Keriat Şema*'daki bir pasuktan öğrenmektedir: “*Tarlana hayvanların için ot vereceğim; yiyeceksin ve doyacaksın*” (Devarim 11:15). Dikkat edin! Pasuk öncelikle hayvanların yiyeceğinden bahsetmektedir: “*Tarlana hayvanların için ot vereceğim.*” İnsanın yemek yemesi ise bundan sonra gelmektedir: “*yiyeceksin ve doyacaksın.*” Bu nedenle bir hayvan sahibi kendisi yemek yemeden önce hayvanının önüne yem koymakla yükümlüdür.

“Amotsi” Dilimini Tuza Batırmak: *Beraha* söylenen ekmek parçası, lezzetli olması için, *Amotsi berahasının* ardından önce tuza batırılır ve bu şekilde yenir.

Berahada Hata: Bir kişi hata sonucunda, toprakta yetişen bir meyveye “*Bore Peri A-Ets*” *berahasını* söylediye, yükümlülüğünü yerine getirmemiş olur. Örneğin salatalık yemeden önce “*Bore Peri A-Ets*” *berahasını* söylediye bu *beraha* geçerli değildir, çünkü salatalık ağaçta yetişmez.

Altın Güvercin (Devam)

Şimdi Raba Bar Bar Hana kervana geri dönüp onlara altın güvercini göstererek ricasının haklılığını kanıtlayabilirdi.

Ama aklımıza şu soru gelebilir: Raba Bar Bar Hana neden özellikle altın bir güvercin unuttuğunu söylemişti? Çünkü yalandan kaçınmak istiyordu. Yisrael halkı güvercine, Tora'nın *mitsvaları* da bir güvercinin kanatlarına benzetilmiştir. Tıpkı kanatların güvercini soğuktan ve düşmanlarından

koruması gibi, *mitsvalar* da Yisrael halkını her türlü kötülükten korur.

Böylece “altın güvercini” unuttuğunu söylerken, Raba Bar Bar Hana aslında *Birkat Amazon mitsvasını* unuttuğunu ima etmekteydi. Ve bu *mitsvayı* yerine getirme konusunda göstermiş olduğu adanmışlığın ödülü olarak gerçekten de altın bir güvercin kazanmıştı.

(Berahot 53b)

Hahamlarımızdan
MAASELER

SON

Yedi Ürün

Yaprak
41

Erets-Yisrael yedi özel ürünle mübarek kılınmıştır. Bunlara “*Şivat A-Minim*” (yedi tür) adı verilir: 1. Buğday. 2. Arpa. 3. Üzüm. 4. İncir. 5. Nar. 6. Zeytin. 7. Hurma. Pasukta söylendiği gibi: “[*Öyle bir*] *ülke [ki] buğday, arpa, üzüm, incir ve nar [yetiştir, öyle bir] ülke [ki] yağlık zeytin ve bal [yetiştir]*” (Devarim 8:8). [Bu pasuktaki “bal” sözcüğü, hurmadan elde edilen balı kastetmektedir.]

Gemara bu yedi ürünün diğer ürünlerden daha önemli olduğunu söylemektedir. Ayrıca bu yedi ürün içinde de önem düzeyi daha yüksek ve daha düşük olanlar vardır. Hangi ürünün daha önemli olduğunu nasıl bilebiliriz?

Pasuğu yavaşça okursak, hem başında hem de ortasında “ülke” sözcüğünün yer aldığını görebiliriz. “[*Öyle bir*] *ülke [ki] buğday, arpa, üzüm, incir ve nar [yetiştir, öyle bir] ülke [ki] yağlık zeytin ve bal [yetiştir]*.” *Gemara*, sayılan ürünler içinde “ülke” sözcüğünden sonra gelip bu sözcüğe daha yakın olan ürünlerin, diğerlerine göre daha önemli olduğunu öğretir. Bu nedenle örneğin hem incir hem de hurma yemek isteyen bir kişi “*Bore Peri A-Ets*” *berahasını* hurma için söyler, çünkü hurma ikinci “ülke” sözcüğünden sonraki ikinci meyveyken, incir ilk “ülke” sözcüğünden sonraki dördüncü meyvedir – dolayısıyla “ülke”ye daha uzaktır.

Hemen Yapılması Gereken Şeyler

Yaprak
42

Rav Hiya bar Aşi, Rav’dan bir öğretiyi aktarır: Üç şey vardır ki, kendileri için gereken ön hazırlık tamamlandıktan hemen sonra ara verilmeden yapılmalıdır.

1. “*Tehef LiSmiha – Şehita*” (*semihadan hemen sonra şehita*): Bet-Amikdaş’a bir *korban* getiren kişi, hayvan *shehita* adı verilen işlemlerle kesilmeden önce ellerini onun başına dayar ve bu işleme *semiha* adı verilir. *Korban*, *semiha* işleminin hemen ardından, hiç ara vermeksizin kesilmelidir.

2. “*Tehef LiGula – Tefila*” (*kurtuluştan hemen sonra dua*): *Amida* duasından önce “*Baruh Ata AD... Gaal Yisrael*” (Yisrael’i kurtarmış olan Sen, Tanrımız, Mübareksin) *berahası* söylenir. Bu *berahanın* ardından hemen *Amida* duasına başlanmalı, “*Gaal Yisrael*” sözleriyle *Amida* arasında hiç ara verilmemelidir.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi

Bu hahamlar, Yarden Nehri’nin doğu yakasındaki toprakların kuzey kesiminde yer alan Betera şehrinden oldukları için “Bene Betera” (Beteralılar) olarak adlandırılmışlardır. Şemaya ve Avtalyon’un ölümlerinden sonra, Yeruslayim’deki *Sanedrin*’in ve büyük *Bet Din*’in (mahkeme) etkisi zayıflamıştı, çünkü Kral Ordus (Herod), *Sanedrin* mensubu hahamlar kendisini yargılayıp idama mahkûm ettikten sonra onların çoğunu öldürmüştü.

Alaha kararları verme konusunda güçlü olan *Sanedrin* artık, Sözlü Tora geleneğinin öğrenilip bir sonraki nesle aktarıldığı bir tür yüksek Tora akademisine dönüşmüştü.

İşte o dönemde Yisrael halkının manevi yönetiminin başında, Tora öğrenen ve Tanrı korkusuna sahip hahamlar olan Bene Betera bulunmaktaydı. Bu hahamların isimleri kaydedilmemiştir ve genel olarak Bene Betera olarak adlandırılırlar. Ayrıca *Zugot* (Çiftler) adı verilen hahamlara dâhil edilmemişlerdir, çünkü Şemaya ve Avtalyon’a, onların doğrudan birer devamı sayılmalarına yetecek kadar uzun süre çıraklık etmemişlerdi.

Ama Talmud’da, daha sonraki nesillerde Bene Betera ailesine mensup bazı *Tannalardan* bahsedilmektedir.

Bene
Betera

3. “*Tehef LiNtilat Yadayim – Beraha*” (elleri yıkadıktan hemen sonra *beraha*): Bilindiği üzere ekmek yemeden önce eller bir kaptan, önce sağ sonra da sol ele ikişer [veya üçer] kez su dökülerek yıkanır ve buna *Netilat Yadayim* (elleri yıkamak) adı verilir. Benzer şekilde yemeğin ardından *Birkat Amazon* söylemeden önce de parmaklar az miktarda suyla yıkanır ve buna da “*Mayim Aharonim*” (son su) adı verilir (bkz. sayfa 41). Bu maddede “*Netilat Yadayim*” ile kastedilen, aslında “*Mayim Aharonim*”dir ve burada bahsi geçen kurala göre yemek bittikten sonra eller “*Mayim Aharonim*” ile yıkandıktan sonra, konuşma veya yemek yeme suretiyle ara vermeksizin hemen *Birkat Amazon* söylenmelidir.

Abaye bu üç maddeye bir ekleme yapar: “*Tehef LeTalmide Hahamim – Beraha*” (Hahamlardan hemen sonra – bereket): Bir kişi evinde bir *talmid hahamı* ağırlamış ve ihtiyaçlarını temin etmişse, evine hemen bereket gelir!

Birkat A-İlanot

Yaprak
43

Rav Yeuda şöyle der: Nisan ayında bahçe ve meyveliklere çıkıp ağaçların çiçek açtığını gören kişi “*Birkat A-İlanot*”, yani “Ağaçların *Berahası*”nı söyler: “*Baruh Ata AD..., E-loenu Meleh Aolam, Şelo Hiser Beolamo Kelum, Uvara Vo Beriyot Tovot, Veilanot Tovot, Leanot Baen Bene Adam*” (Dünyasında hiçbir şeyi eksik etmeyen ve onda, insanoğlunun faydalanması için iyi canlılar ve iyi ağaçlar yaratan Sen, Tanrımız; Mübareksin).

Koku Berahası: Bir Yahudi güzel bir koku kokladığı zaman, Kutsal ve Mübarek Tanrı’yı mübarek kılar.

Güzel kokular için söylenen birkaç *beraha* türü vardır. Güzel kokuya sahip bir ot koklayan kişi “*Bore İsbe Besamim*” (güzel kokulu otları yaratan) *berahasını* söyler.

Güzel kokusunu koklama amacıyla bir ağacın dalını eline alan kişi, onu koklamadan önce “*Bore Atse Besamim*” (güzel kokulu ağaçları yaratan) *berahasını* söyler. Güzel kokuya sahip bir meyveyi koklamak isteyen kişi bunu yapmadan önce “*Anoten Reah Tov Baperot*” (meyvelere güzel koku veren) *berahasını* söyler.

Toprakta yetişmeyen bir şeyin güzel kokusu içinse “*Bore Mine Besamim*” (güzel koku türlerini yaratan) *berahası* söylenir.

Çeşitli Yiyeceklerin Berahaları

Yaprak
44

En ufak bir yiyeceği bile yemeden önce uygun *beraha* söylenmelidir. Buna *Beraha Rişona* (ilk *beraha*) adı verilir. Eğer bir yiyecekten *kazayit* adı verilen belirli bir miktar (yaklaşık 27 gr.) en çok 7 dakika içinde tüketilmişse, ardından bir de *Beraha Aharona* (son *beraha*) söylenir. Ama bu miktar yenmediyse veya bu süre aşıldıysa, *Beraha Aharona* söylenmez.

Beş tahıl türünden (bkz. sayfa 34) mamul yiyecekler için, yemeden önce “*Bore Mine Mezonot*” *berahası* söylenir (daha önce öğrendiğimiz gibi, ekmek buna dâhil değildir ve ona özel olarak “*Amotsi Lehem Min Aarets*” *berahası* söylenir). Bu yiyecekler için söylenen *Beraha Aharona* “*Baruh... Al Amihya Veal Akalkala... Baruh Ata AD... Al Aarets Veal Amihya*” *berahasıdır*. Bu *berahaya* aynı zamanda “*Meen Şaloş*” adı verilir.

Şivat A-Minim (bkz. sayfa 36) listesindeki ağaç meyvelerinden yiyen kişi, yemeden önce “*Bore Peri A-Ets*” *berahasını* söyler. Bunlar için söylenen *Beraha Aharona* da *Meen Şaloş*’tur; ancak bazı değişiklikler vardır: “*Baruh... Al A-Ets Veal Peri A-Ets... Baruh Ata AD... Al Aarets Veal Aperot*”. Eğer bu ağaç meyveleri Erets-Yisrael’de yetiştiyse, *berahanın* bitimi “*Al Aarets Veal Perotea*” şeklindedir.

Şarap içen bir kişi, önce “*Bore Peri A-Gefen*” *berahasını* söyler ve eğer *reviit* adı verilen belli bir miktarda (86 ml.) şarabı da bir kerede içmişse *Beraha Aharona* olarak *Meen Şaloş*’un biraz değişik bir şeklini okur: “*Baruh... Al A-Gefen Veal Peri A-Gefen... Baruh Ata AD... Al Aarets Veal Peri A-Gefen*”. Eğer şarap Erets-Yisrael’de yetişen üzümden yapıldıysa, *berahanın* bitimi “*Al Aarets Veal Peri Gafna*” şeklindedir.

Meen Şaloş berahasının tam metni dua kitaplarında bulunabilir.

MASEHET BERAHOT PEREK 7: ŒELOŒA ŒEAHELU

Birlikte Yemek YemiŒ Üç KiŒi

Yaprak
45

Üç kiŒi, ekmek de içeren bir öğünü birlikte yedilerse *Zimun* (davet) yapmalıdırlar. Bu nasıl yapılır? Yemeğe katılanlardan biri davet işlemini yapar ve “*Nevaréh Œeahalnu MiŒelo*” ([Tanrı’yı] mübarek kılalım, çünkü O’na ait olandan yedik) der. Onlar da “*Baruh Œeahalnu MiŒelo Uvtuvo Agadol Hayinu*” (O’na ait olandan yediğimiz ve O’nun büyük iyiliği sayesinde yaşadığımız [Tanrı] mübarektir) diye cevap verirler.

[Günümüzde bunun öncesinde de AŒkenaz ve Sefaradlar arasında farklılık gösteren bazı cümleler söylenir. Tam metin dua kitaplarında bulunabilir.]

Gemara, *Zimun* kuralıyla ilgili olarak Tora’da bir ipucu bulunduğumuzu belirtir. Pasukta “[Ben] A-Œem’in İsmi’yle seslendiğimde; [siz] teslim edin Tanrımızın Büyüklüğünü” (Devarim 32:3) diye yazılıdır. Başka bir deyiŒle: *Zimun* davetini yapan kiŒi A-Œem’in İsmi’yle seslendiğinde, diğerkleri cevap verip Kutsal ve Mübarek Tanrı’yı övmelidirler.

Bu öğüne katılmamıŒ bir kiŒi, katılanların *Zimun* yaptığını duyduğu zaman onlara “*Baruh Umvorah Œemo Tamid Leolam Vaed*” (İsmi daima, ebediyen mübarektir ve mübarek kılınır) sözleriyle cevap verir.

Baruh Ata AD...

Yaprak
46

Gemara, Hahamların *berahaları* formüle ederken genellikle “*Baruh...*” cümleciğıyle başlayan ve yine “*Baruh...*” cümleciğıyle sona eren *beraha* metinleri öngördüklerini söylemektedir. Örneğın *Amida* duasının ilk *berahası* “*Baruh... Elokenu Velohe Avotenu*” sözleriyle başlamakta ve “*Baruh... Magen Avraam*” sözleriyle sona ermektedir.

Ancak dikkat edersek, *Amida*’nın ikinci *berahası* her ne kadar “*Baruh... Mehaye Ametim*” sözleriyle sona eriyorsa da, “*Baruh...*” ile değıl, “*Ata Gibor...*” sözleriyle başlamaktadır. Neden?

Gemara bunu Œöyle açıklar: Bir *berahanın* hemen ardından gelen başka bir *beraha* (*Beraha Asemuha Lahaverta*) yukarıdaki kural açısından istisnadır ve “*Baruh...*” ile başlamaz, zira kendisinden önceki *berahayı* başlatan “*Baruh...*” cümleciğı, onun hemen ardından gelen tüm *berahalar* için giriş niteliğindedir. Yani ardı ardına birkaç *beraha* dua halinde söyleniyorsa, ilkinin başında söylenen “*Baruh...*” cümleciğı hepsini kapsar. *Amida* da böyle bir duadır ve ilk *berahanın* başındaki “*Baruh...*” sonraki tüm *berahalar* için de geçerlidir.

Diğerk bir istisna da herhangi bir Œey yemeden önce söylenen *berahalar*dır. Bu *berahalar* “*Baruh...*” cümleciğıyle açılır, ama aynı Œekilde sona ermez. Örneğın *Œekol berahası* “*Baruh Ata AD... Œekol Niya Bidvaro*” Œeklinindedir. Aynısı *mitsvalar* için söylenen *berahalar* için de geçerlidir ve onlar da “*Baruh...*” ile sona ermez. Örneğın Sukot bayramında yapılan *Arbaat A-Minim* (Dört Bitki Türü) *mitsvası* için söylenen *beraha* “*Baruh Ata AD... Al Netilat Lulav*” Œeklinindedir ve “*Baruh...*” ile sona ermez.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi - Besinci Çift

İllel A-Zaken Babil’de köklü bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Anne tarafından Kral David’in soyundan, baba tarafından da Binyamin kabilesinden gelmekteydi. Gençliğinde Yeruşalayim’e çıkmıŒ ve yaklaşık kırk yıl boyunca Œemaya ve Avtalyon’un *bet midraŒında* eğitim görmüŒtü. O zamanlarda kazancı çok kısıtlı olmasına rağmen hocalarının yanında fedakârca Tora öğrenmekten geri kalmamıŒtı. Daha sonraları Babil’e geri döndü, Tora ile meŒgul olmaya devam etti ve *alahada* bazı yeni kararlara imza attı. Bunun kırk yıl kadar sonrasında

tekrar Babil’den Erets-Yisrael’e çıktı. Burada, Œemaya ve Avtalyon zamanından beri unutulmuŒ bazı *alaha* konularında son kararı belirlemeyi başardı. Bene Betera, İllel A-Zaken’in Tora’daki uzmanlığını gördükleri zaman onu üzerlerine *Nasi* olarak atadılar ve İllel o zamandan itibaren Yisrael üzerinde yaklaşık kırk yıl liderlik etti. İllel A-Zaken, II. Bet-AmikdaŒ’ın yıkılıŒından yüz yıl kadar önce, yüz yirmi yaşında vefat etti ve *Nasi* konumu o zamandan sonra, on beŒ nesil, yani dört yüz elli yıl süresince oğullarına ve torunlarına geçti.

İllel
A-Zaken

Dünyanın
YaratılıŒının
3728. yılı

“Amen” Böyle Söylenir

Yaprak
47

Konumuz “Amen” cevabı verme *alahalarını* ele almaktadır. “Amen” sözcüğü ne anlama gelmektedir?

Bu konuda üç açıklama vardır: 1. “Gerçek”. 2. “Umarım”. 3. “Gerçek ve umarım”. Tanrı’yı Evrenin Yaraticısı olarak mübarek kıldığımız [=tm bereketin Kaynağı olduğunu vurguladığımız] bir *berahaya* “Amen” cevabını veren kiŒi “Gerçek! Tanrı Evrenin Yaraticısıdır” demiŒ olur. Örneğin gök gürültüsü duyulduğunda söylenen “Baruh... Œekoho Ugvurato Male Olam” (gücü ve kudreti dünyayı dolduran) *berahasına* “Amen” dediğimiz zaman bunun anlamı “Gerçek!” Œeklinindedir. Herhangi bir istekte bulunduğumuz bir *berahaya* “Amen” cevabını verdiğimiz zamansa bu, “umarım bu dilek yerine gelir” anlamı taŒır. Tanrı’ya övgü ile bir dileğin birlikte yer aldığı *berahalarda* ise “Amen” cevabı “Gerçek ve umarım” anlamındadır: “Kutsal ve Mübarek Tanrı hakkındaki övgü gerçektir ve umarım bu dilek gerekleŒir.”

Gemara “Amen Hatufa”, “Amen Ketufa” ve “Amen Yetoma” ile cevap vermemek gerektiğini kaydetmektedir.

“Amen Hatufa” – a. “Amen” yerine “Emen” demek. b. *Beraha* sona ermeden önce “Amen” demek.

“Amen Ketufa” – “Amen” yerine “Ame” demek (son harfi yutmak).

“Amen Yetoma” – “Amen” cevabını, duyulan *beraha* sona erdikten hemen sonra değil de biraz zaman geçtikten sonra vermek.

Birkat Amazon’u Kim OluŒturmuŒtur?

Yaprak
48

Birkat Amazon dört *berahadan* oluŒur ve ilk üç *berahayla* ilgili yükümlülük Tora’dan kaynaklanırken dördüncüsünü Hahamlarımız ngrmŒlerdir. Bu *berahaların* mevcut metnini kim oluŒturmuŒtur?

Rav Nahman Œyle der: Atalarımız ldeyken Kutsal ve Mübarek Tanrı göklerden onlar için *Man* adlı mucizevi yiyeceği yağdırdığında MoŒe Rabenu ilk *berahanın* metnini oluŒturmuŒtur: “Baruh... Azan Et Aolam...” (dünyayı besleyen...)

Erets-Yisrael’e giriŒin ardından YeŒua bin Nun ikinci *beraha* olan “Node Leha...” (bize bu ülkeyi miras verdiğin için Sana Œkranlarımızı sunuyoruz...) kısmını oluŒturmuŒtur.

Uzun yıllar sonra, nc *berahanın* bir kısmının metnini Kral David hazırlamıŒtır: “Rahem AD... Elokenu Al Yisrael Amah Veal YeruŒalayim İrah” (Halkın Yisrael’e ve Œehrin YeruŒalayim’e merhamet et...).

Oğlu Kral Œelomo Bet-AmikdaŒ’ı inŒa ettiğinde “Rahem” *berahasının* devamını hazırlamıŒtır: “Veal Abayit Agadol VeakadoŒ... Baruh Ata AD... Bone Berahamav YeruŒalayim, Amen” (... ve büyük ve kutsal Eve [merhamet et]... Merhametiyle YeruŒalayim’i inŒa eden).

Çok uzun yıllar sonrasında Hahamlarımız, o dönemde tanık oldukları bazı mucizeler dolayısıyla dördüncü bir *beraha* eklemiŒlerdir: “Baruh... U Etiv Lanu, U Metiv Lanu, U Yetiv Lanu...” (O bize iyilik etmiŒtir, O bize iyilik etmektedir, O bize iyilik edecektir).

Gece Yarısı Ezgisi

Saatler gece yarısına yaklaŒıyor. Bütün evlere karanlık hkim. Yorucu bir günün ardından insanlar uykuya dalmıŒlar. Ama kraliyet sarayından hoŒ bir Tora ğrenimi sesi duyuluyor. Bu saatte uyumayan kim mi? Yisrael’in kralı David! Œu sıralarda tatlı ve hoŒ bir sesle Tora ğreniyor. Karanlığın çökmesinden itibaren oturup Tora öğrenimiyle meŒgul oluyor büyük bir alıŒkanlıkla.

Yalnızca gece yarısına yakın, yorgunluğu baskın gelmeye baŒlayınca biraz uyukluyor kral. Ama gece yarısı geldi mi hemen o hafif Œekerlemesinden uyanıyor, bir aslan gibi silkiniyor ve sabah iŒıklarına kadar kutsal Tora öğrenimine hiç ara vermiyor. Yisrael’in kralı olmasına ve sürekli halkın ihtiyaçlarıyla ilgilenmesine rağmen Kral David en önemli meŒalesini hiç bırakmıyor ve boŒtaki her anını Tora öğrenimine vakfediyor.

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
43’te

Roş Hodeş Duasında Hata Eden Kişi

Yaprak
49

Roş Hodeş'te *Amida* ve *Birkat Amazon*'a “*Yaale Veyavo*” parçası eklenir. Bir kişi duasını tamamladıktan sonra, bu eklemeyi yapmadığını hatırlarsa ne yapmalıdır?

Gemara, *Birkat Amazon*'da “*Yaale Veyavo*” söylemeyi unutmuş olan bir kişinin *berahayı* tekrarlamayacağını, ama eğer bu eklemeyi *Minha* veya *Şahrit Amida*'sında unuttuğu takdirde geri dönüp tekrar dua etmesi gerektiğini öğretmektedir (buna karşılık *Arvit Amida*'sında “*Yaale Veyavo*” söylemeyi unutan kişi duasını tekrar etmez, çünkü yeni ayla ilgili kutsiyet ilanı gece vakti yapılmazdı).

Amida ile *Birkat Amazon* arasındaki bu farkın sebebi nedir?

Gemara bunu şöyle açıklar: *Amida* duası şarta bağlı olmayan bir yükümlülüktür. Bu nedenle, *Roş Hodeş*'te “*Yaale Veyavo*” duası da *Amida*'nın ayrılmaz bir parçasını teşkil ettiği için, bu eklemeyi yapmayan kişi dua yükümlülüğünü yerine getirmemiş olur ve dolayısıyla dönüp *Amida*'yı tekrarlamalıdır.

Buna karşılık *Birkat Amazon* şarta bağlı bir yükümlülüktür – ekmek yendiği takdirde söylenmelidir. Oysa *Roş Hodeş*'te ekmek yeme veya ekmekli bir *seuda* (ziyafet) düzenleme yükümlülüğü yoktur ve bu nedenle *Birkat Amazon* da *Roş Hodeş*'e özel bir yükümlülük olarak görülmez. Dolayısıyla her ne kadar bir kişi *Roş Hodeş*'te ekmekli bir öğün yediği takdirde, *Birkat Amazon*'a “*Yaale Veyavo*” parçasını tabii ki eklemeli ise de; eğer bunu unuttuysa, geri dönüp *berahayı* tekrarlamaz.

Ekmeğe Saygı Göstermek

Yaprak
50

Hahamlarımız, ekmeğe nasıl davranılması gerektiğine dair bazı yönergeler vermişlerdir.

- İçecek dolu bir bardağı ekmeğin üzerinden geçirmemek gerekir, çünkü içecek ekmeğin üzerine döküldüğü takdirde ekmek insanların yemek istemeyeceği hale gelecektir.
- Ekmek bir yerden bir yere fırlatılmamalıdır.
- İçinde yemek olan tencereler, eğer içlerindeki yemek ekmeğin üzerine dökülüp onu yenmeyecek hale getirecekse, ekmeğe dayanmamalıdır.

Sadece ekmek değil, fırlatıldığı takdirde bozulabilecek her türlü yiyeceğin de fırlatılması yasaktır. Ama fırlatıldıkları zaman bozulmayacak yiyecekler, örneğin kalın kabukları olan ceviz gibi şeyleri bir yerden bir yere atmak serbesttir. Gerçekten de, *Gemara*, eskiden damatları onurlandırmak üzere insanların ceviz gibi şeyler attıklarını anlatır. Ancak kış aylarında, cevizler çamurda kirlenebileceği ve insanlar onları yemekten kaçınabileceği için bunu yapmazlardı.

Kim Kimdir?

Zugot (Çiftler) Dönemi - Besinci Çift

İllel A-Zaken'in partneri. Şamay A-Zaken de Şemaya ve Avtalyon'un öğrencilerinden ve Tora'yı onlardan teslim alanlardandı. Ayrıca, henüz İllel A-Zaken'in Babil'den Erets-Yisrael'e ikinci kez gelişinden bile önce *Sanedrin* üyesiydi. Şamay, hocalarının vefatından sonra *Av Bet Din* (Yüksek Mahkeme Başkanı) olarak görev yapmıştır.

(İllel A-Zaken ise *Nasi*'ydi.)

Şamay, *alaha* konularında çok titiz ve müsamahasız olarak bilinir. Kendisine *alaha* alanında birçok ilave sınırlama getirmişti. En ünlü talimatlarından biri *Mişna*'nın *Pirke Avot* kısmında (1:15) yer almaktadır: “Her insanı güler yüzle karşıla.”

Şamay
A-Zaken

MASEHET BERAHOT PEREK 8: ELU DEVARİM

Kiduş Berahaları

Yaprak

51

Hahamlarımız Şabat gecesi *Kiduş* için iki *beraha* belirlemişlerdir: **a.** “*Baruh... Bore Peri A-Gefen*”. **b.** “*Baruh Ata Ad... Mekadeş A-Şabat*” (Şabat’ı kutsayan).

Mişna Bet Şamay’ın görüşünü aktarır. Bu görüşe göre önce “*Mekadeş A-Şabat*” *berahası*, sonra da “*Bore Peri A-Gefen*” *berahası* söylenmelidir. Bet Şamay bu görüşünü “Eğer Şabat olmasaydı, *Kiduş* da yapmazdık. Bu nedenle Şabat’ın kutsiyetiyle ilgili *berahaya* öncelik verilmelidir” şeklinde açıklar.

Bet İllel ise aksi görüştedir. Günümüzde bizim de yaptığımız şekilde, önce “*Bore Peri A-Gefen*” *berahası*, sonra “*Mekadeş A-Şabat*” *berahası* söylenmelidir. Bet İllel’in açıklaması şöyledir: Şarap olmasaydı *Kiduş* yapılamazdı; bu nedenle şarabın *berahası* Şabat’la ilgili *berahaya* göre önceliklidir. Benzer şekilde, “*Bore Peri A-Gefen*” *berahası* her şarap içildiğinde söylendiği için daha sık söylenen [veya söylenebilen] bir *berahadır*. Buna karşılık *Kiduş berahası* ise haftada sadece bir kez söylenir. Ve daha önce görmüş olduğumuz kurala göre “*Tadir VeŞeeno Tadir – Tadir Kodem*”. Sık yapılan bir *mitsva* seyrek yapılanı göre önceliklidir (bkz. yukarıda Yaprak 27).

Kiduş’ta Şarap Tadılmalıdır

Yaprak

52

Şabat gecesi *Kiduş berahasından* sonra ve Şabat çıkışında *Avdala berahasının* ardından şaraptan tatmak gerekir.

Gemara, *Kiduş* ve *Avdala*’nın ancak içilmemiş bir kadeh şarapla yapılabileceğini söylemektedir. Bu nedenle eğer *Kiduş* veya *Avdala* için kullanılacak olan şarabın tadına bakıldıysa, bu kadehle *Kiduş* veya *Avdala* yapılamaz. Kadehi yıkamak ve yeni şarap doldurmak gerekir.

Mayim Aharonim: Bu yaprakta öğrendiğimiz bir başka *alaha* da “*Mayim Aharonim*” hakkındadır. *Birkat Amazon*’dan önce ellerin suyla yıkanması gerekir. Bu su, “*Mayim Aharonim*”; yani “son su” olarak adlandırılır, çünkü eller yemekten önce de yıkanmıştır (*Netilat Yadayim*) ve yemeğin sonunda yapılan bu yıkama işlemi, öğünle ilgili son yıkama işlemidir.

Eğer bu yıkama sırasında masanın üzerine su dökülme olasılığı varsa, oradaki ekmek parçalarını su nedeniyle bozulmamaları için oradan kaldırmak gerekir. Ama eğer sofrada sadece küçük ekmek kırıntıları kaldıysa onları masadan kaldırmak şart değildir.

Alaha kitaplarında, küçük ekmek kırıntılarına da saygı göstermenin yerinde olduğu belirtilir.

Altın Güvercin

Yaprak

53

Bir keresinde Raba Bar Bar Hana bir kervanla yolculuğa çıkmıştı. Yolun ortasında, konakladıkları yerde yemek yedikten sonra *Birkat Amazon* söylemeyi unuttuğunu hatırladı. Doğrusu, yemeğini yemiş olduğu yere geri dönüp *beraha* söylemek istiyordu, ama kervan yöneticilerine kendisi oraya gidip *beraha* söyledikten sonra geri gelene kadar beklemelerini söyleyecek olsa bunu kabul etmeyeceklerini biliyordu. Bu nedenle, *mitsvayı* yerine getirmek onun gözünde altın, hem de bol bol altın kadar değerli olduğundan, onlara “Geri dönmem gerekiyor. Beni bekleyin; orada altın unuttum!” dedi. Ne de olsa *mitsvalar* altından çok daha değerlidir.

Gemara kervandakilerin bunu kabul ettiklerini anlatır. Raba Bar Bar Hana *beraha* söylemek için, yemek yediği o yere geri döndü ve oraya gelip *Birkat Amazon* söyledikten sonra kendisi için bir mucize gerçekleşti! Güvercin şeklinde altın bir ziynet eşyası buldu. Kutsal ve Mübarek Tanrı ona neden özellikle bir güvercin şekli göndermişti? Çünkü Yisrael halkı güvercinine benzetilir. Tıpkı bir güvercinin, düşmanlarından kaçmak için, kendisini tüm düşmanlarından daha yükseklere çıkararak kanatlarını kullanması gibi, aynı şekilde Yahudilerin yerine getirdikleri *mitsvalar* da onları düşmanlarından korur.

MASEHET BERAHOT
PEREK 9: AROE

“Agomel” Berahası

Yaprak
54

Deprem sırasında altındaki toprağın sarsıldığını hisseden veya gök gürültüsü duyan bir kişi hemen “Baruh... Şekoho Ugurato Male Olam” (gücü ve kudreti dünyayı dolduran) berahasını söyler.

Yeni bir ev inşa eden veya yeni eşyalar satın almış olup bundan sevinç duyan bir kişi “Baruh... Şeeheyanu Vekiyemanu Veigianu Lazeman Aze” (bizi yaşatan, ayakta tutan ve bu zamana eriştiren... Mübareksin) berahasını söyler.

Gemara, dört kişinin “Agomel” berahasını söylemesi gerektiğini belirtir: 1. Deniz yolculuğu sonunda karaya çıkan kişi “Agomel” berahasını söyler. 2. Çöl yolculuğu sonrasında yerleşik bir bölgeye ulaşan kişi “Agomel” berahasını söyler. 3. Ağır bir hastalıktan kalkan kişi “Agomel” berahasını söyler. 4. Hapse girmiş bir kişi serbest kaldığı zaman “Agomel” berahasını söyler.

“Agomel” berahası, on yetişkin erkeğin (minyan) bulunduğu bir ortamda söylenmelidir. Berahayı söyleyen kişi “Baruh... Agomel Leahayavim Tovot Şegemalani Kol Tuv” (kabahatlılara iyilikler yapan, bana her türlü iyiliği yapmış olan... Mübareksin) dedikten sonra, dinleyenler de “Mi Şegemaleha Kol Tuv, U Yigmolha Kol Tuv Sela” (sana her türlü iyiliği yapmış Olan [Tanrı], sana daima her türlü iyiliği yapsın) şeklinde cevap verirler.

Betsalel = BeTsel E-l

Yaprak
55

Rav Şemuel bar Nahmani, Rabi Yonatan’dan aktararak şöyle dedi: *Mişkan*’ı inşa etmiş ve *Mişkan*’ın eşyalarını üretmiş olan Betsalel’in adı neden “Betsalel”di? Ne kadar bilge biri olduğuna işaret etmek için! Betsalel’in bilgeliği nasıl ortaya çıkmıştı? Kutsal ve Mübarek Tanrı, Moşe Rabenu’ya *Mişkan*’ı kurmasını emrettiği zaman, ona önce *Mişkan*’ı inşa etmesini, sonra da *Aron Aberit*’i, *Mizbeah*’ı ve *Mişkan*’ın diğer eşyalarını yapmasını söylemişti. Buna karşın, Moşe Rabenu bu emri Betsalel’e aktardığında sıralamayı değiştirdi – önce *Mişkan*’ın eşyalarını yapmasını söyledi, sonra da *Mişkan*’ı.

Betsalel şöyle sordu: “Dünyanın normal halinde önce ev inşa edilir ve sonra da içine eşyalar getirilir. Öyle ya; önce eşyaları yapıp, sonra etraflarına ev inşa edilmez!” Bunun üzerine Moşe Rabenu ona “Haklısın!” dedi. Tanrı’nın önce *Mişkan*’ın inşa edilmesini sonra da eşyaların hazırlanmasını emrettiğini nasıl bildin? Tanrı’nın gölgesinde [=BeTsel E-l] miydin ki bana önce *Mişkan* sonra da eşyaları için emir verdiğini duydun?!” İşte adı bu sebeple “Betsalel”dir. [Not: Betsalel, *Mişkan* ve eşyaları için bkz. Vayakel peraşası.]

Kim Kimdir?

Birinci Nesil Tannaim

Zugot Döneminden Sonraki Tannalar

Şamay ve İllel’in başkanlık dönemlerinde, kurmuş oldukları akademiler (*bet midraş*), öğrencilerine Tora öğrettikleri bölgelere hizmet veriyor ve sözlü olarak öğrenilmiş olan *alahaları* sonraki nesillere aktarıyordu.

Anlatıldığına göre İllel A-Zaken’in çok müstesna seksen öğrencisi vardı ve “Bet İllel” (İllel’in Evi / Okulu) olarak anılırdı. Şamay’ın da çok öğrencisi vardı ve onlar da “Bet Şamay” olarak bilinirdi. İllel A-Zaken’in öğrencileri, hocaları İllel’in tutumunu benimsemişlerdi. Onlar da kendilerini gücendirenlere karşılık vermezlerdi, mülayim ve affedicilerdi. Buna karşılık Şamay’ın öğrencileri ödün vermezlerdi

ve *alahada* çok titizdiler. Bu durum da hem *alaha* konusunda hem de Tora’nın kanuni olmayan konularında (*agada*) Bet İllel ve Bet Şamay arasında büyük görüş ayrılıklarına yol açıyordu.

Bu görüş ayrılıkları, Yavne’de bulunan Raban Yohanan ben Zakay liderliğindeki *bet midraş*, *alahanın* Bet İllel’e göre olduğuna hükmedene kadar, yüz yıla yakın bir süre devam etti. Bet Şamay ve Bet İllel arasındaki görüş ayrılıkları tamamen Tanrı’nın onurunaydı. Bu konuya *Pirke Avot*’ta (5:20) değinilmektedir: “Hangisi Gökler uğruna olan ihtilafır? Bu, Hillel ve Şamay’ın ihtilafıdır.”

Bet Şamay
ve
Bet İllel

Gece Görülen Rüyalara

Yaprak
56

Rav Şemuel bar Nahmani, Rabi Yonatan'dan aktararak şöyle dedi: Genellikle, gece rüya gören bir kişi, gün içinde aklından geçirdiği şeyler hakkında rüya görür. *Gemara* bir olay anlatır. Roma İmparatoru, Rabi Yeoşua ben Hananya'ya sorar: "Yahudilerin çok akıllı oldukları söyleniyor. O zaman söyle lütfen; bu akşam ne rüya göreceğim?" Rabi Yeoşua ona "Rüyanızda düşmanlarınızın sizi ağır işlerde çalıştırdığını, küçük düşürüp aşağıladıklarını göreceksiniz" diye cevap verir. İmparator o gün boyunca Rabi Yeoşua'nın bu sözlerini düşünür. Gece olduğunda yatağına yatar ve gerçekten de düşmanlarının kendisine eziyet ettiği ve onu aşağıladığı kötü rüyalar görür.

Pers kralı Şevor Malka da bir keresinde Şemuel'e "Bu gece rüyamda ne göreceğim?" diye sorar. Şemuel ona "Romalı düşmanlarınızın sizi esir aldığını ve altın bir değirmende hurma çekirdeklerini öğütmeye zorladığını göreceksiniz" diye cevap verir. Şevor Malka bütün gün bunları düşünür ve gerçekten de geceleyin rüyasında bunları görür.

Babil'i Ziyaret Sırasında Söylenen Berahalar

Yaprak
57

I. Bet-Amikdaş'ı Babilliler yıkmışlardır. *Gemara*'da Rav Amnuna'nın, Babil'e gelen bir kişinin söyleyeceği beş *beraha* olduğuna dair sözlerini okuyoruz. Bu *berahalar* arasında, Babil'in başkentini görmeye özel bir *beraha* da vardır. Antik Babil kentini gören kişi "kötü Babil'i yıkan [Tanrı] Mübarektir" der. Eskiden Babil muazzam bir imparatorlukken, Kutsal ve Mübarek Tanrı onları cezalandırınca şehir de yıkılmıştır.

Babil İmparatoru Nevuhadnetsar'ın yıkık sarayını gören kişi "Kötü yürekli Nevuhadnetsar'ın sarayını yıkan [Tanrı] Mübarektir" der.

Daniyel'in atıldığı ve Tanrı'nın onu yırtıcı aslanlardan koruduğu aslan inini gören kişi "*Baruh Şeasa Nisim Laavotenu Bamakom Aze*" (bu yerde atalarımız için mucizeler gerçekleştirmiş olan [Tanrı] Mübarektir) *berahasını* söyler. Hananya, Mişael ve Azarya'nın atıldığı ve Tanrı'nın onları koruduğu büyük ateşin yerini gören kişi de aynı *berahayı* söyler. (Daniyel, Hananya, Mişael ve Azarya için bkz. Tanah'taki Daniyel kitabı.)

Babil'deki, Tanrı'nın onlara vermiş olduğu ceza nedeniyle ekime uygun olmayan tarlaları gören kişi "*Baruh Omer Veose, Baruh Gozer Umkayem*" (söylediğini yapan [Tanrı] Mübarektir; verdiği kararı yerine getiren [Tanrı] Mübarektir) *berahasını* söyler.

Gece Yarısı Ezgisi (Devam)

Peki, David gece yarısının ne zaman olduğunu nereden biliyordu? Yatağının üzerinde asılı duran çok özel bir çalar saati vardı! Aslında bu, Yaradan'ın huzurunda güzel şarkılar söylerken kendisine eşlik eden lirydi.

Her gece, gece yarısı geldiğinde, açık duran pencereden, tam da bu saatte esmeye başlayan hafif bir kuzey rüzgârı girerdi. Rüzgâr, kralın

yatağının üzerinde asılı duran lirin tellerini titretir ve güzel lir sesleri duyurmaya başlardı. Kral bu ezgilerle uyanır ve Yaradan'a hizmet etmek için hemen kalkardı.

Şafak söküp güneş yavaş yavaş gecenin yerini almaya başladığında kralın kapısı Yisrael'in hahamları ve yöneticileri tarafından çalınırdı. Bir keresinde içeri girip krala şöyle dediler:

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
45'te

Altı Yüz Bin Yahudi

Yaprak
58

Gemara, bir araya toplanmış altı yüz bin Yahudi gören bir kişinin, Tanrı'yı bir *berahayla* mübarek kılması gerektiğini söylemektedir. Zira insanların her birinin görünümü farklıdır ve hepsi farklı şeyler düşünür; buna rağmen Kutsal ve Mübarek Tanrı her birinin tam olarak ne düşündüğünü bilir. Böyle bir durumda söylenecek *beraha* "*Baruh... Haham Arazim*" (gizemleri bilen... Mübareksin) şeklindedir. Başka bir deyişle, bu *berahayla*, Kutsal ve Mübarek Tanrı'nın tüm gizemleri, tüm sırları ve insanların aklından geçen tüm düşünceleri bildiğini dile getiririz.

Tora alanında büyük bir bilgeyi, büyük bir hahamı gören kişi "*Baruh... Şehalak Mehozmato Lireav*" (bilgelikliğini Tanrı korkusu sahibi kişilerle paylaşan... Mübareksin) *berahasını* söyler.

Dünya bilimleri konusunda çok bilgili olan yabancı bir bilim adamını gören kişi "*Baruh... Şenatan Mehozmato Levasar Vadam*" (bilgelikliğini etten kandan insanlara veren... Mübareksin) *berahasını* söyler.

Yahudi bir kral görüldüğünde söylenmesi gereken *beraha* "*Baruh... Şehalak Mikevodo Lireav*" (onurunu Tanrı korkusu sahibi kişilerle paylaşan... Mübareksin) iken, Yahudi olmayan bir kral görüldüğünde "*Baruh... Şenatan Mikevodo Levasar Vadam*" (onurunu etten kandan insanlara veren... Mübareksin) *berahasını* söyler.

Birkat A-Hama

Yaprak
59

Güneş her sabah doğmakta ve her akşam batmaktadır. Gökyüzünde dolaşmakta ve her yıl, Yaratılış anında ışık vermeye başladığı noktaya geri dönmektedir. Ama güneşin aynı noktaya, tam da yaratıldığı gün olan Çarşamba gününün başında, tam da yaratıldığı saatte varması, yirmi sekiz yılda bir olur. Güneşi bu saatte gören kişi "*Baruh... Ose Maase Vereşit*" (Yaratılış eylemini yapan... Mübareksin) *berahasını* söyler. Aslında bu *berahanın* söylendiği başka durumlar da vardır. Ama bu vesileyle söylendiği zaman *Birkat A-Hama* (güneş *berahası*) olarak adlandırılır.

Şeeheyanu Berahası: *Gemara* bir kişinin, kalbine sevinç veren güzel bir haber aldığı zaman Tanrı'yı "*Baruh... Şeeheyanu Vekiyemanu Veigianu Lazeman Aze*" (bizi yaşatan, ayakta tutan ve bu zamana erdiren... Mübareksin) *berahasıyla* mübarek kıldığını söylemektedir. Eğer bu müjde hem kendisi hem de başkaları için iyiyse o zaman "*Baruh... Atov Veametiv*" (iyi olan ve iyilik eden... Mübareksin) *berahasını* söyler. Bu nedenle, örneğin bir çocuğu olduğu müjdesini alan kişi "*Atov Veametiv*" *berahasını* söyler, çünkü hem kendisi sevinçlidir hem de eşi.

Tanrı Her Ne Yaparsa – İyi Bir Amaç İçin Yapar

Yaprak
60

Rabi Akiva şöyle demiştir: İnsan kendisini "Tanrı her ne yaparsa iyi bir amaç için yapar" demeye alıştırmalıdır.

Bir keresinde Rabi Akiva yolculuğa çıkmıştı. Yanında bir eşek, bir horoz, bir de kandi vardı. Bir yerleşim yerine geldi, burada kendisine geceleme için bir yer aradı, ama kimse onu evine sokmaya yanaşmadı. Başka çaresi kalmayınca geceyi geçirmek için şehir dışına çıktı. Halinden şikâyet etmedi; aksine, "Tanrı her ne yaparsa iyi bir amaç için yapar" dedi.

Birden bire, gece yarısında çok garip şeyler oldu. Bir rüzgâr esip yanan kandili söndürdü. Bir kedi gelip horozu kaptı. Ve hepsinden korkuncu – bir aslan gelip eşiği parçaladı. Rabi Akiva elinde hiçbir şeysiz karanlıkta kalmıştı. Buna rağmen "Tanrı her ne yaparsa iyi bir amaç için yapar" diyordu.

Kim Kimdir?

Birinci Nesil Tannaim

İllel A-Zaken'in öğrencilerindedir. *Gemara*'da (*Hagiga* 15a) hocası İllel A-Zaken'e sorduğu bazı *alaha* soruları kaydedilmiştir. Benzer şekilde *Mişna*'da da ünlü öğretisi yer alır: "*Lefum Tsaara Agra*" (*Pirke Avot* 5:27) – insana ödülü, ortaya koyduğu çabaya göre verilir. Bazıları onun bir *Ger*, yani Yahudiliği daha sonra kabul etmiş biri olduğu görüşündedir ve "*Ben E E*" (E ve E'nin

Oğlu) olarak adlandırılmasının sebebi de budur. Zira her *Ger*, Avraam ve Sara'nın evladı olarak kabul edilir ve Tanrı hem [eski ismi Avram olan] Avraam'ın hem de [eski ismi Saray olan] Sara'nın ismine "E" harfini eklemiştir (bkz. sayfa 21). Benzer şekilde, bazı tahminlere göre kendisine bu isim, *Ger* olduğunu gizleme ve böylece onu bazı ihbarcılardan koruma amacıyla verilmiştir.

Ben
E E

Aradan bir süre geçtikten sonra Rabi Akiva güçlü gürültüler duydu. Bir bölük asker şehre saldırmış ve tüm halkı esir almıştı.

“İşte şimdi, Tanrı'nın her ne yaparsa iyi bir amaç için yaptığını görüyorum” dedi Rabi Akiva. “Zira işte, eğer şehir halkı beni konuk etmeyi kabul etseydi ben de esir düşecektim. Kandil yanyor olsaydı düşmanlar beni görecektlerdi. Horoz ötseydi, eşek anırsaydı düşmanlar yerimi tespit edeceklerdi! Tanrı her ne yaparsa iyi bir amaç için yapar!”

Balık Misali

Bir keresinde Romalılar Yahudilerin Tora öğrenmelerini yasaklamışlardı. Rabi Akiva bu yasağa itaat etmedi; aksine, korkusuz bir şekilde öğrencilerine Tora öğretmeye devam etti.

Yaprak

61

Bir keresinde Papos ben Yeuda onunla karşılaştı. “Romalılarından korkmuyor musun?” diye sordu. Rabi Akiva ise “Gel sana bir misal vereyim” dedi. “Bir keresinde tilki nehri kıyısında yürüyordu ve balıkların hızlı hızlı kaçışmakta olduklarını fark etti. ‘Neden kaçırıyorsunuz?’ dedi onlara. ‘Bizi yakalamaya çalışan balıkçıların ağlarından’ diye cevap verdiler. Tilki ‘Öyleyse gelin sevgili balıklar’ dedi, ‘karaya çıkın ve birlikte yaşayalım!’ Ama balıklar ‘Bu önerin hiç de akıllıca değil’ dediler. ‘Aslına bakarsan oldukça aptalca! Suyun içinde böyle korku içindeyse, suyun dışında durmaktan haydi haydi korkarız; zira sudan çıkan balık – ölür!’”

Rabi Akiva, Papos ben Yeuda'ya verdiği cevabı şöyle tamamladı: “Yahudiler için Tora su gibidir. Onun hayatı Tora'dır. Öyleyse Tora öğrenmeyi kesmeyi nasıl olur da aklımıza getirebiliriz?”

Kapandarya

Bet-Amikdaş'ın var olduğu dönemde tüm Yahudiler Yeruslayim'e, Bet-Amikdaş'ın yer aldığı *Ar Abayit*'e (Tapınak Tepesi) gelirlerdi. Bu yaprakta, *Ar Abayit*'e saygısızca girmek gerektiğini öğrenmekteyiz. Bu doğrultuda, *Ar Abayit*'e elde bastonla girilmemelidir ve ayakkabılar da, dünyanın bu en kutsal yeri onuruna çıkarılmalıdır.

Yaprak

62

Bet-Amikdaş'ın saygınlığı nedeniyle, *Ar Abayit*'te “*kapandarya*” (veya “*kapandriya*”) yapmak da yasaktır. “*Kapandarya*”, “kestirme yol” anlamına gelen Aramca bir sözcüktür. Yolu kısaltmak için *Ar Abayit* yoluyla geçiş yapmak yasaktır; bunun yerine *Ar Abayit*'in çevresinden dolaşmak gerekir. *Gemara*, bir *Bet Keneset* (sinagog) söz konusu olduğunda da *kapandarya* yapmanın yasak olduğunu söylemektedir. Sinagogun iki kapısı varsa, yolu kısaltma amacıyla birinden girilip diğerinden çıkılmaz. Ama eğer bir kişi sinagoga bir kapıdan girmiş ve dua etmişse, diğer kapıdan çıkabilir, zira içeriye girme amacı yolunu kısaltmak değil, dua etmektir.

Gece Yarısı Ezgisi (Devam)

“Kral efendimiz, halkınız Yisrael'in geçime ihtiyacı var. Tebaanız arasında kuru ekmeğe kalmış fakirler var!”

Kral halka nasıl yardım edeceğini düşündü ve “Gidin zenginlerden rica edin, yoksul kardeşlerine *tsedaka* versinler, böylece birbirleri sayesinde geçinirler” dedi.

“Majesteleri kralımız bizi affetsin” dediler tekrar yöneticiler. “Ama bazı fakirlerin aileleri çok büyük ve ihtiyaçları çok fazla. Tıpkı bir avuç etin büyük ve aç bir aslanın açlığını gideremeyecek olması gibi, zenginlerin bağışlayabilecekleri az miktardaki para da fakirleri ve geniş ailelerini geçindirmeye yetmeyecektir.”

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
49'da

Talmid Hahamları Onurlandırmak

Yaprak
63

Yavne şehrindeki Hahamların *yeşivası* kurulduğunda, kutsal *Tannalar* Rabi Yeuda, Rabi Yose, Rabi Nehemya ve [Rabi Yose A-Gelili'nin oğlu] Rabi Elazar bir araya toplanıp, *yeşiva* öğrencilerini evlerinde konuk eden evsahipleri onuruna dersler vermişlerdi.

Rabi Yeuda şöyle öğretti: Tora'da Mısırlı birinin Yahudiliği kabul edip bir Yahudi haline gelebileceği yazılıdır. Bildiğimiz üzere Mısırlılar Mısır'da atalarımıza eziyet etmişlerdi. Ama buna rağmen, kıtlık yıllarında Mısır'a gelmiş olan Yaakov Avinu ve ailesini konuk ettikleri için, Mısırlıların Yahudi halkına katılması yasaklanmamıştır. Mısırlılar Yaakov Avinu ile ailesini *Ahnasat Orehim* (misafir ağırlama) *mitsvasını* yerine getirme amacıyla konuk etmiş değillerdi – dedi Rabi Yeuda – sadece Bene-Yisrael'in Mısır Ülkesi'nde bulunmalarından bazı faydalar elde etmeyi amaçlamışlardı. Ama buna rağmen, yaptıkları yine de olumlu bir hareket olarak görülmüş ve Tanrı onların Yahudiliğe geçmelerine olanak vermiştir. Durum böyleyken, *Ahnasat Orehim mitsvasını* yerine getirme amacıyla bir *talmid hahamı* (Tora akademisyeni) evinde ağırlayan, yedirip içiren kişiler de hiç şüphesiz çok büyük ve muazzam ödülleri hak edeceklerdir.

Bir Talmid Hahamın Değeri

Yaprak
64

Rabi Avin A-Levi'nin sözlerine göre, bir *talmid haham* o kadar büyük değere sahiptir ki, onun katıldığı bir ziyafet son derece önemli sayılır. Bunu, Yitro, Aaron A-Koen ve Yisrael'in ileri gelenlerinin katıldığı ziyafetten öğreniyoruz (Şemot perek 18). Tora bu ziyafeti "Tanrı'nın huzurunda" sözleriyle tanımlamaktadır – sanki Tanrı'nın huzurunda yemiş gibidirler. Tüm bunların sebebi, o ziyafete neslin *tsadiklerinin* katılmış olmasıdır. Rabi Avin A-Levi ayrıca, yola çıkmak üzere olan bir kişiye "*Leh Leşalom*" (selamete git) demek gerektiğini de öğretmektedir. Sadece bir cenaze sırasında, ölen kişiden ayrılırken ona "*Leh Beşalom*" (selamete git) denir.

Rabi Avin A-Levi'nin öğrettiği bir başka kural da, *mitsvaları* birbirine bağlamanın önemidir – örneğin, dua ettikten hemen sonra Tora öğrenmek gibi. Böyle yapan bir kişi gelecekte büyük bir ödüle hak kazanacaktır.

Kim Kimdir?

Birinci Nesil Tannaim

İllel A-Zaken'in neslinde yaşamıştır. *Mişna*'da (*Pirke Avot* 5:28) onun Tora öğrenimine olan bağlılığını yansıtan ünlü öğretilerini okumaktayız: "Çevir onu ve çevir onu, çünkü her şey onun içindedir. Onun içine derinlemesine bak, onunla yaşlan ve ondan kımıldama; çünkü ondan daha iyi bir nasibin yok."

Ben Bag Bag'ın kimliği hakkında birkaç farklı kaynak vardır. *Tosafot*'a göre (*Hagiga* 9b) Ben Bag Bag bir *Ger*'di ve ismi "Bag Bag" da onun bu durumuna işaret eden bir lakaptı. *Tosefta*'da ismi "Yohanan Ben Bag Bag" olarak geçmektedir ve Rabi Yeuda ben Betera ona "Tora'nın odaları [=derinlikleri] konusunda uzman olduğundan eminiz" demiştir.

**Ben
Bag
Bag**